

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

JAVNA NABAVA U DRUŠTVU
HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA D.D.

Zagreb, listopad 2014.

SADRŽAJ

stranica

I.	PREDMET REVIZIJE	2
II.	CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE	4
III.	METODE I POSTUPCI REVIZIJE	4
IV.	JAVNA NABAVA	5
V.	NALAZ	12
VI.	OCJENA UČINKOVITOSTI JAVNE NABAVE	32

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/14-10/44
URBROJ: 613-02-05-14-5

Zagreb, 24. listopada 2014.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI JAVNE NABAVE U
DRUŠTVU HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA D.D. ZA 2011. - 2013.

Na temelju odredbi članka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti javne nabave u društvu Hrvatska elektroprivreda d.d. (dalje u tekstu: Društvo) za 2011. - 2013.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije su provedeni od 16. travnja do 24. listopada 2014.

I. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je bila provjera provedbe postupaka javne nabave u Društvu, što je obuhvatilo proces planiranja nabave, provedbu postupaka javne nabave, zaključenje ugovora, praćenje provedbe ugovora, sustav kontrola koje prate izvršenje i primjenu ugovora o nabavi roba, radova i usluga te usklađenost provođenja javne nabave sa zakonima i drugim propisima.

Hrvatska elektroprivreda d.d., Zagreb je osnovana 1990., kao javno poduzeće za proizvodnju, prijenos, distribuciju električne energije i upravljanje elektroenergetskim sustavom, a ranija distribucijska poduzeća postali su dijelovi jedinstvenog poduzeća. Pretvorbom u dioničko društvo postaje tijekom 1994., kada je upisano i u registar trgovačkih društava u Trgovačkom sudu u Zagrebu. U skladu s odredbama Zakona o energiji, u srpnju 2002. je preoblikovano u Hrvatsku elektroprivredu d.d. (dalje u tekstu: Društvo). Društvo je član HEP grupe, koja je organizirana u obliku koncerna kao grupacija povezanih društava. HEP grupa je nacionalna elektroenergetska tvrtka, koja se više od jednog stoljeća bavi proizvodnjom, trgovinom, opskrbom, prijenosom i distribucijom električne i toplinske energije, a u posljednjih nekoliko desetljeća i opskrbom kupaca prirodnim plinom. HEP grupa je grupacija pravno samostalnih trgovačkih društava, koja u odnosu na osnivača (Društvo) imaju status ovisnih društava. HEP grupu čini vladajuće društvo, 14 ovisnih društava u 100,0 %-tnom vlasništvu, tri društva u mješovitom vlasništvu te neovisni operator prijenosnog sustava. Vladajuće društvo, odnosno matica HEP grupe te jedini vlasnik ovisnih društava je Društvo, koje obavlja funkciju korporativnog upravljanja HEP grupom i jamči uvjete za sigurnu i pouzdanu opskrbu kupaca električnom i toplinskom energijom te prirodnim plinom. Društvo osim kroz korporativne funkcije, usmjerava, koordinira i prati proizvodne i mrežne te druge djelatnosti u ovisnim društvima s ciljem usklađivanja temeljnih poslovnih aktivnosti proizvodnih ovisnih društava, odnosno optimiranja procesa proizvodnje. Temeljna djelatnost se odnosi na proizvodnju i distribuciju električne energije, proizvodnju plina i distribuciju plinovitih goriva, opskrbu parom i toplom vodom, te druge djelatnosti upisane u okviru predmeta poslovanja sudskog registra (građevinarstvo, prijevoz robe cestom, upravljanje holding društvima, tehničko ispitivanje i analiza, obrazovanje, poslovanje nekretninama i drugo). Temeljni kapital iznosi 19.792.159.200,00 kn, a jedini dioničar je Republika Hrvatska. Sjedište Društva je u Zagrebu, Grada Vukovara 37. Tijela Društva su: uprava, nadzorni odbor i skupština. Uprava Društva vodi poslove Društva, a sastoji se od šest članova. Predsjednika i članove uprave imenuje nadzorni odbor. Nadzorni odbor ima sedam članova. Šest članova imenuje skupština, a jednog člana radničko vijeće. Do veljače 2012. predsjednik uprave je bio Leo Begović. Od veljače 2012. do svibnja 2013. predsjednik uprave je bio Zlatko Koračević. Od svibnja 2013. do 12. rujna 2014. predsjednik uprave je bio Tomislav Šerić. Od 12. rujna 2014. predsjednik uprave je Perica Jukić.

Europski energetske zakonodavni okvir temelj je nacionalne zakonske i podzakonske regulative država članica, što se odnosi i na Republiku Hrvatsku koja je ulaskom u Europsku uniju preuzela obvezu primjene regulative Europske unije u nacionalno zakonodavstvo. U energetske sektoru to znači primjenu „Trećeg energetske paketa“ iz 2009., odnosno grupe propisa kojeg čine direktive o uređenju unutarnjeg tržišta električne energije i tržišta prirodnog plina, uredbe koje utvrđuju uvjete za pristup mrežama za prekograničnu razmjenu električne energije i pristup mrežama za transport prirodnog plina, uredba kojom se uspostavlja Agencija za suradnju energetske regulatora i drugi propisi.

Glavni ciljevi Trećeg energetskeg paketa su povećanje razine tržišnog natjecanja i likvidnosti tržišta, poboljšanje funkcioniranja mrežne infrastrukture, sigurnost opskrbe, aktivna uloga kupaca i njihova zaštita te poticanje korištenja obnovljivih izvora energije.

Na tržištu električne energije i plina u posljednjih desetak godina dogodile su se značajne promjene, koje su bile posljedica liberalizacije i deregulacije energetskeg tržišta koje je pokrenula Europska unija donošenjem triju paketa energetskeg direktiva i uredbi. Između ostalih pravila i postavljenih ciljeva, osnovno obilježje je razdvajanje energetskeg djelatnosti u sektoru električne energije i plina.

Temeljni propisi koji uređuju područje energetskeg sustava u Republici Hrvatskoj su: Strategija energetskeg razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine 130/09), Zakon o energiji (Narodne novine 120/12 i 14/14), Zakon o tržištu električne energije (Narodne novine 22/13), Zakon o tržištu plina (Narodne novine 28/13 i 14/14), Zakon o regulaciji energetskeg djelatnosti (Narodne novine 120/12), Zakon o tržištu toplinske energije (Narodne novine 80/13, 14/14 i 102/14) te drugi propisi.

Strategijom energetskeg razvoja Republike Hrvatske iz listopada 2009. je utvrđena energetska politika i planiran energetskeg razvoj Republike Hrvatske do 2020. godine. Temeljni energetskeg ciljevi navedene Strategije su sigurnost opskrbe električnom energijom, konkurentnost energetskeg sustava i održivost energetskeg razvoja. Strategijom je između ostaloga predviđeno da će Republika Hrvatska težiti ublažavanju uvozne energijske ovisnosti izgradnjom energetske strukture koja će i u nesigurnim uvjetima pokazivati svoju konkurentnost i jamčiti sigurnost opskrbe, što će postići iskorištavanjem vlastitih resursa i potencijala, učinkovitom uporabom energije, raznolikošću korištenih energijskeg oblika i tehnologija, raznolikošću dobavnih pravaca i izvora energije te uporabom obnovljivih izvora energije.

Zakonom o energiji su uređene mjere za sigurnu opskrbu energijom te učinkovitu proizvodnju i korištenje energije. Određeni su propisi kojima se uređuje i na temelju kojih se provodi energetska politika i planiranje energetskeg sustava, obavljanje energetskeg djelatnosti na tržištu ili kao javnih usluga te obavljanje energetskeg djelatnosti uz poštivanje mjera zaštite okoliša i energetskeg učinkovitosti.

Zakonom o tržištu električne energije iz veljače 2013. su uređena pravila i mjere za sigurnu i pouzdanu proizvodnju, prijenos, distribuciju i opskrbu te trgovinu električnom energijom i organiziranja tržišta električne energije kao dijela elektroenergetskeg tržišta Europske unije. Utvrđena su pravila koja se odnose na zaštitu krajnjih kupaca, organiziranje i funkcioniranje elektroenergetskeg sektora, otvoreni pristup tržištu, utvrđivanje obveze univerzalne i zajamčene usluge i prava kupaca električne energije, a koja uključuju prava krajnjih kupaca, pravila pristupa mreži, načela uzajamnosti i prekogranični prijenos električne energije. Određeno je daljnje restrukturiranje i usklađivanje poslovanja sa smjernicama i direktivama Europske Unije.

U studenome 2009. Vlada Republike Hrvatske je donijela Antikorupcijski program za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu za razdoblje 2010.-2012. U skladu s mjerama predviđenih spomenutim Antikorupcijskim programom, Društvo je izradilo i objavilo na mrežnim stranicama akcijski plan za provođenje Antikorupcijskeg programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu za 2013., kojim su između ostalog predviđene i mjere vezane uz postupke javne nabave. Akcijskim planom su određeni ciljevi, mjere, aktivnosti, ciljne skupine, rokovi izvršenja te nadležnost. Za provedbu akcijskeg plana je odgovoran Tim za provedbu Antikorupcijskeg programa.

Na mrežnoj stranici Društva objavljene su vizija, misija, opći i posebni ciljevi, osnovne organizacijske vrijednosti, kao i podaci vezani uz provedbu postupaka javne nabave. Misija Društva je sigurna i kvalitetna opskrba kupaca energijom uz visoki stupanj društvene odgovornosti. Vizija Društva je određena kao Hrvatski energetska lider, s rastućim udjelom na regionalnom tržištu proizvodnje, opskrbe i trgovine električnom energijom, koji pruža sigurnu i kvalitetnu uslugu utemeljenu na načelima ekološki prihvatljive proizvodnje, energetske učinkovitosti i održivog poslovanja. Temeljne vrijednosti Društva su kompetentnost i inovativnost, kvaliteta i poslovna izvrsnost, poštenje te odgovornost prema okolišu.

U skladu s odredbama članka 13. Zakona o javnoj nabavi, Društvo je na mrežnim stranicama objavilo gospodarske subjekte s kojima ne smije zaključivati ugovore zbog sprečavanja sukoba interesa. Na koncu 2011. Društvo je imalo 425, a HEP grupa 13 788 zaposlenika. Koncem 2012. Društvo je imalo 435, a HEP grupa 13 585 zaposlenika. Koncem 2013. Društvo je imalo 460, a sveukupno HEP grupa 10 857 zaposlenika.

II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE

Ciljevi revizije su bili:

- provjeriti postoje li jasne procedure u postupcima nabave od faze planiranja do stavljanja sredstava u uporabu
- provjeriti jesu li postupci nabave roba, radova i usluga provedeni u skladu s propisima
- ispitati je li nabavljena roba, radovi i usluge odgovarajuće kvalitete po najpovoljnijim cijenama
- provjeriti je li uspostavljen učinkovit sustav unutarnjih kontrola radi otklanjanja slabosti i nepravilnosti u postupcima javne nabave
- ispitati je li postojala stvarna potreba za provedenu nabavu te
- utvrditi jesu li nabavom roba, radova i usluga ostvareni ciljevi koji osiguravaju poboljšanje kvalitete te zadovoljenje stvarnih potreba krajnjih korisnika.

Područje revizije je određeno na temelju velikog broja zaključenih ugovora o nabavi i njihove vrijednosti, ocjeni rizika, objavljenih napisa u medijima, te interesa javnosti za uspostavljanje učinkovitog sustava javne nabave u Društvu, jer se radi o društvu u vlasništvu Republike Hrvatske.

III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE

U postupku revizije korištene su različite metode prikupljanja dokaza: pregled propisa, uvid u poslovnu dokumentaciju, analiza internih uputa, stručnih publikacija i drugih dostupnih materijala, intervjui sa zaposlenicima, izravna zapažanja, te analiza i usporedba podataka.

Okosnicu revizije su činila sljedeća pitanja:

- Je li planiranje nabave dobro organizirano?
- Je li formalno (u pisanom obliku) određen način upravljanja postupcima javne nabave?
- Je li uspostavljen sustav kontrola koje prate izvršenje i primjenu ugovora te jesu li nabavljenim robama, uslugama i radovima ostvareni planirani ciljevi, odnosno poboljšana učinkovitost Društva?

IV. JAVNA NABAVA

Javna nabava predstavlja značajan proces u poslovanju Društva, a unapređenje sustava javne nabave ima izravan utjecaj na ekonomičnost, učinkovitost i zakonitost provedbe postupaka javne nabave.

Za provedbu postupaka javne nabave Društvo je donijelo opće akte, koji obuhvaćaju Uputu za primjenu Zakona o javnoj nabavi iz siječnja 2008., Uputu o postupku izrade i zaključenja ugovora iz siječnja 2009., Odluku o odgovornosti odgovorne osobe za praćenje realizacije ugovora iz siječnja 2010., Uputu o objavama nadmetanja svih članica HEP grupe na mrežnoj stranici Društva iz veljače 2010., Odluka o nadopunjavanju općih uvjeta nabave klauzulom o integritetu iz ožujka 2010., Izjavu o (ne)postojanju sukoba interesa iz veljače 2012., Uputu u vezi plaćanja prema ugovorima/okvirnim sporazumima iz lipnja 2012., Naputak o planiranju u HEP grupi iz srpnja 2013., Naputak o izradi naturalnog plana poslovanja HEP grupe iz srpnja 2013., Uputu o postupku angažiranja odvjetnika radi pružanja odvjetničkih usluga trgovačkim društvima u okviru HEP grupe iz srpnja 2013. i ožujka 2014., Uputu o provođenju Odluke o određivanju mjere plaćanja predujmom iz ožujka 2014., te Odluku o načinu ostvarenja Plana investicija i gospodarskog plana u 2014.

Planiranje javne nabave

Planiranje javne nabave je značajan proces, kojim se određuju ciljevi, način te dinamika javne nabave. Planiranje nabave se temelji na istraživanju i određivanju stvarnih potreba kao i procjeni uvjeta okruženja od utjecaja na nabavu.

Prema odredbama članka 20. Zakona o javnoj nabavi naručitelj donosi plan nabave za proračunsku ili poslovnu godinu koji sadrži najmanje sljedeće podatke: predmet nabave, evidencijski broj nabave, procijenjenu vrijednost nabave ako je poznata, vrsta postupka javne nabave, uključujući i postupak zaključenja ugovora o javnim uslugama iz Dodatka II. B Zakona o javnoj nabavi, zaključuje li se ugovor o javnoj nabavi ili okvirni sporazum, planirani početak postupka i planirano trajanje ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma. Ako je potrebno, naručitelj može izmijeniti i dopuniti plan nabave, a sve izmjene i dopune moraju biti vidljivo naznačene u odnosu na osnovni plan.

Uputama za izradu i zaključenje ugovora iz 2009. je bilo propisano da se plan nabave sastavlja na temelju usvojenog plana poslovanja koncem poslovne godine za sljedeću poslovnu godinu, a najkasnije prije početka realizacije plana na koji se odnosi. Određeno je da plan nabave potpisuje odgovorna osoba organizacijske jedinice na koju se plan donosi.

U razdoblju od 2011. do 2013. procedurama nabave nije bio detaljno i jasno opisan postupak donošenja plana nabave na način da je bilo određeno tko je zadužen za izradu plana nabave u skladu s potrebama Društva i ovisnih društava, te kontrolu izvršenja plana nabave. Također nije bilo određeno tko inicira izradu prijedloga plana nabave i prikuplja podatke o potrebama pojedinih organizacijskih jedinica i ovisnih društava, te objedinjuje zajedničke potrebe. Rokovi dostave prijedloga plana i izrade plana nabave nisu bili utvrđeni. Planiranje nabave nije centralizirano.

Prema pisanom obrazloženju iz lipnja 2014., plan nabave se donosi u roku 60 dana od dana usvajanja financijskog plana, koji se donosi u skladu s Naputcima o naturalnom i financijskom poslovanju, a izrađuje se na temelju planova utrošaka i usvojenog plana poslovanja koncem poslovne godine za sljedeću poslovnu godinu te su za njegovu izradu zadužene organizacijske jedinice. Plan nabave potpisuje odgovorna osoba organizacijske jedinice na koju se plan nabave odnosi. Za realizaciju i praćenje planova nabave su zadužene organizacijske jedinice koje su donijele plan nabave. Ostvarenje se prati kroz financijsku realizaciju planova poslovanja za što je zadužen Sektor kontrolinga, a Sektor za nabavu analizira i sastavlja izvještaje o pokrenutim i realiziranim nabavama. Nakon izrade po organizacijskim jedinicama i potpisu odgovorne osobe donosi se plan nabave pojedinog društva. Navedeno je da je u tijeku izrada sustava planiranja nabave koja između ostalog ima za cilj centralnu izradu plana nabave svakog pojedinog društva ali i konsolidiranog plana nabave HEP grupe.

Uprava Društva je donijela odluke o usvajanju planova nabave za 2012. i 2013., te odluke o izmjeni navedenih planova. Planovi nabave su sastavljeni u funkciji ostvarenja ciljeva poslovanja.

Plan nabave za 2011. nije sastavljen. Planovima nabave za 2012. i 2013. je planirana nabava roba, radova i usluga u vrijednosti 3.209.954.293,00 kn, od čega u 2012. nabava roba, radova i usluga u vrijednosti 2.306.732.505,00 kn, te u 2013. u vrijednosti 903.221.788,00 kn.

Planovi nabave su sastavljeni u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi, odnosno sadrže propisane podatke te su doneseni u roku 60 dana od donošenja financijskog plana.

Planovi nabave za 2012. i 2013. sadrže podatke o dinamici nabave i njezinom vremenskom razdoblju na način da je određen planirani početak postupka javne nabave te planirano trajanje ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma.

Prema odredbama članka 20. stavaka 4. i 5. Zakona o javnoj nabavi naručitelj je obvezan plan nabave objaviti na internetskim stranicama u roku 60 dana od dana donošenja proračuna, odnosno financijskog plana. Sve izmjene i dopune plana javni naručitelj objavljuje na mrežnim stranicama na kojima moraju biti dostupne najmanje do 30. lipnja sljedeće godine. S obzirom da je Društvo sektorski naručitelj nije bilo obvezno objaviti plan nabave i izmjene plana za 2012. i 2013. na internetskim stranicama.

Kod planiranja, društva HEP grupe su obvezna nabavu uskladiti sa strateškim prioritetima i stvarnim potrebama HEP grupe te planom nabave u kojem mora biti naznačena pozicija financijskog plana na kojoj su osigurana sredstva. Kod izrade plana investicija određuju se prioriteti primjenom metode koja predviđa da se sredstva usmjeravaju u dovršetak projekta čija je realizacija u tijeku uz osiguranje razvojne komponente pokretanjem izgradnje odnosno revitalizacije objekata u društvima temeljne djelatnosti. Sve kapitalne investicije koje se planiraju započeti u planskoj godini trebaju imati investicijski projekt ili odgovarajući dokument kojim se utvrđuje isplativost i opravdanost investicije.

S ciljem kvalitetnijeg planiranja i određivanja prioriteta kod provođenja, kao i kontroling nad investicijskim projektima za investicije su određene tri vrste prioriteta prema važnosti (investicije strateškog/visokog/standardnog prioriteta), statusu projekta (projekt u tijeku/ugovoreni projekt koji nije započet/novi projekt) i trajanju projekta (jednogodišnji/višegodišnji/ projekt koji se može ubrzati).

Financijska sredstva za otklanjanje šteta na energetskim objektima koje nastanu kao posljedica elementarnih nepogoda ili za otklanjanje kvarova se planiraju na stavci Fond rizika prema procjeni i iskustvu prethodnih razdoblja. Najveće poteškoće u procesu nabave se odnose na žalbe u postupcima nabave, koje zbog dužine rješavanja mogu usporiti postupke nabave i utjecati na realizaciju.

Odlukom o utvrđivanju i popisu određenih zaliha iz 1997., koja je na snazi, u aplikaciji skladišnog poslovanja omogućen je unos i praćenje optimalnih zaliha. Prema spomenutoj odluci je potrebno na skladištu imati vrste i količine materijala i opreme kao najmanju i najpovoljniju pogonsku zalihu za održavanje i popravke. Unutarnja revizija je obavljajući reviziju u ovisnom društvu u pojedinim elektrama dala preporuke koje se odnose na izradu naputaka za utvrđivanje optimalnih i minimalnih zaliha, za vođenje skladišnog poslovanja te analizu postojećeg stanja skladišta i optimalne organizacije skladišnog poslovanja. Prema izvještaju o provedenim preporukama, izrađen je prijedlog optimalne organizacije skladišnog poslovanja i prijedlog Naputka za vođenje skladišnog poslovanja te je donesena odluka o utvrđivanju optimalnih i minimalnih zaliha.

Procijenjena vrijednost nabave se utvrđuje na temelju ranijeg iskustva, odnosno na temelju ugovorenih cijena prošlih godina te na temelju istraživanja tržišta, ako se radi o nabavi koja se prvi puta provodi ili ako cijene ovise o uvjetima tržišta, kao što je roba koja kotira na burzi ili usluge za koje su cijene određene cjenicima poslovnih udruženja.

Upravljanje postupcima javne nabave

Postupci javne nabave su propisani odredbama Zakona o javnoj nabavi, drugim propisima koji uređuju područje javne nabave te internim aktima Društva.

Sektor za nabavu je nadležan za provođenje politike nabave, izradu naputaka za provođenje Zakona o javnoj nabavi, naputaka za ugovaranje za sve članice HEP grupe, podršku članicama HEP grupe u provedbi poslova nabave i edukaciju u sustavu javne nabave. U Sektoru nabave se obavljaju poslovi nabave strateških i zajedničkih roba za Društvo i članice HEP grupe, poslovi nabave energetskih goriva iz uvoza, ulja i kemikalija, opreme, rezervnih dijelova, električne energije i usluga iz uvoza, poslovi ugovaranja nabave investicijske opreme i usluga za izgradnju energetskih objekata u suradnji s ovisnim društvima HEP grupe, nabava uredske opreme i materijala i skladišno poslovanje za Društvo i ovisna društva te obavlja koordinaciju poslova nabave s drugim društvima HEP grupe. Poslovi nabave obuhvaćaju istraživanje potencijalnih dobavljača, objavu javnog nadmetanja, pribavljanje i obradu ponuda, pribavljanje tehničkih suglasnosti korisnika, pripremu ugovora, koordinaciju i praćenje isporuka, izdavanje naloga špediterima za obavljanje poslova carinskog posredovanja, vođenje nadzornih knjiga uvoza i uvoznih zaključaka, pribavljanje suglasnosti mjerodavnih tijela, davanja naloga Sektoru korporativnih financija i riznice za plaćanje dobavljačima i za otvaranje akreditiva te ispostavljanje terećenja i internih računa članicama HEP grupe. Poslovi Sektora se obavljaju u Službi za strateške i zajedničke nabave, Službi za uvoz, Službi za nabavu i gospodarenje voznim parkom te Službi za unapređenje sustava javne nabave u HEP grupi. U Sektoru nabave je zaposleno 35 osoba, od kojih 31 osoba posjeduje važeći certifikat iz područja javne nabave.

Prema pisanom obrazloženju iz lipnja 2014., postupci nabave se pokreću na temelju zahtjeva za nabavu dobivenog od predlagatelja nabave. Zahtjevi se iskazuju pisanim putem ili putem e-pošte.

Opravidanost nabave se ne ispituje jer je organizacijska jedinica, koja je ispostavila zahtjev za nabavu ujedno i odgovorna za realizaciju zaključenih ugovora i okvirnih sporazuma i planova poslovanja. Sektor za nabavu provjerava ima li osiguranih sredstava za nabavu.

Odredbom članka 116. Zakona o javnoj nabavi je propisano da za zaključivanje ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma sektorski naručitelj slobodno bira između otvorenog, ograničenog ili pregovaračkog postupka javne nabave s prethodnom objavom pod uvjetom da je objavio objavu javne nabave kojom se gospodarski subjekti pozivaju na nadmetanje.

Za nabavu roba, radova i usluga su provođeni otvoreni i pregovarački postupci javne nabave. Društvo je u većini slučajeva provodilo otvorene postupke javne nabave s ciljem zaključenja okvirnog sporazuma s okvirnim količinama, jer se ugovori na temelju okvirnog sporazuma odnosno narudžbenice izrađuju prema potrebi. Na taj se način stvaraju manje zalihe i vodi se računa o tromjesečnim ograničenjima za obračun troškova čime se omogućuje ravnomjerno terećenje troškova tijekom godine u cilju održavanja financijske stabilnosti i likvidnosti HEP grupe. Kod odabira pregovaračkog postupka javne nabave kao razlozi izbora su navedeni žurnost, te da ugovor može izvršiti samo određeni gospodarski subjekt zbog tehničkih ili umjetničkih razloga, odnosno razloga povezanih sa zaštitom isključivih prava.

Prema izvješćima Društva, dostavljenim središnjem tijelu državne uprave nadležnom za sustav nabave u razdoblju od 2011. do 2013. su zaključena 256 ugovora o javnoj nabavi ukupne vrijednosti 1.447.535.430,00 kn. Tijekom 2011. zaključeno je 80 ugovora ukupne vrijednosti 134.036.442,00 kn, od čega 48 ugovora ukupne vrijednosti 106.458.184,00 kn na temelju otvorenog postupka javne nabave, 27 ugovora ukupne vrijednosti 24.623.025,00 kn na temelju pregovaračkog postupka javne nabave, pet ugovora ukupne vrijednosti 2.955.233,00 kn se odnosi na usluge iz dodatka II.B Zakona o javnoj nabavi. U 2012. je zaključen 51 ugovor i okvirni sporazum ukupne vrijednosti 528.395.172,00 kn, od čega 44 ugovora i okvirnih sporazuma ukupne vrijednosti 458.323.414,00 kn na temelju otvorenog postupka javne nabave, tri ugovora ukupne vrijednosti 40.810.161,00 kn na temelju pregovaračkog postupka javne nabave, četiri ugovora ukupne vrijednosti 29.261.597,00 kn se odnosi na usluge iz dodatka II.B Zakona o javnoj nabavi. Vrijednost bagatelne nabave je iznosila 1.786.273,00 kn. U 2013. je zaključeno 125 ugovora ukupne vrijednosti 785.103.816,00 kn, od čega 103 ugovora i okvirnih sporazuma u vrijednosti 723.039.900,00 kn na temelju otvorenog postupka javne nabave, 20 ugovora u vrijednosti 61.313.916,00 kn na temelju pregovaračkog postupka javne nabave bez prethodne objave, a dva ugovora u vrijednosti 750.000,00 kn se odnose na usluge iz dodatka II. B Zakona o javnoj nabavi. Vrijednost bagatelne nabave je iznosila 1.001.445,00 kn.

Od ukupno provedenih, revizijom je obuhvaćeno 96 postupaka javne nabave roba, radova i usluga ukupne vrijednosti 1.045.662.542,00 ili 72,2 % vrijednosti zaključenih ugovora. Pored navedenog, obuhvaćeni su postupci nabave prirodnog plina u vrijednosti 7.695.821.312,00 kn. Nabava prirodnog plina nije u registru ugovora, jer je izuzeta od primjene Zakona o javnoj nabavi.

Tijekom 2012. HEP grupa je provela 1580 postupaka javne nabave, od čega je Društvo provelo 99, a ovisna društva 1 481 postupak javne nabave. U 2013. HEP grupa je provela 1 328 postupaka javne nabave, od čega je Društvo provelo 96, a ovisna društva 1 232 postupka javne nabave.

Odredbama člana 80. Zakona o javnoj nabavi je propisano da se predmet nabave mora opisati na jasan, nedvojbjen, potpun i neutralan način koji osigurava usporedivost ponuda u pogledu uvjeta i zahtjeva koje je javni naručitelj postavio. Opis predmeta nabave ne smije pogodovati određenom subjektu.

Uputom o postupku izrade i zaključenja ugovora iz siječnja 2009. je određeno da se svaki postupak nabave uključujući i nabavu koja je izuzeta od primjene Zakona o javnoj nabavi unosi u aplikaciju FIN koja uključuje izradu odluke o početku postupka javne nabave, upisnik, zapisnik o javnom otvaranju ponuda, zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda, odluku o odabiru ili poništenju te druge dokumente. Određeno je da predmet nabave mora biti jasno određen opisno ili prema tehničkim ili drugim karakteristikama i količini. Spomenutom Uputom nije bilo određeno što treba sadržavati dokumentacija za nadmetanje. Također nije bio određen način zaprimanja ponuda i evidentiranja u upisnik o zaprimanju ponuda. Način imenovanja ovlaštenih predstavnika naručitelja, te tijekom analize ponuda i donošenja odluke o odabiru najpovoljnije ponude nije spomenutim procedurama bio određen. Opis predmeta nabave sadrži tehničke specifikacije te se ako je potrebno nadopunjava projektnom dokumentacijom, uzorcima i drugo. U pojedinim slučajevima opis predmeta nabave nije bio dovoljno jasan te su tražena dodatna pojašnjenja dokumentacije za nadmetanje. Izmjenom dokumentacije za nadmetanje dolazilo je do produljenja rokova provedbe postupaka javne nabave.

Dokumentacija za nadmetanje je sastavljena na način da sadrži upute ponuditeljima za izradu ponude (opći podaci, podaci o predmetu nabave, odredbe o sposobnosti ponuditelja, jamstva, i drugo), ponudbeni list, troškovnik, opće i tehničke uvjete, popis ugovora, izjavu o dostavi jamstva za izvršenje ugovora, obrazac izjave o raspolaganju osobama osposobljenim za rad te izjavu o prihvaćanju općih i tehničkih uvjeta. U većem broju slučajeva su tražena dodatna pojašnjenja dokumentacije za nadmetanje, a dodatna pojašnjenja i izmjena dokumentacije su utjecali na produljenje provedbe postupaka javne nabave. Izmjena dokumentacije za nadmetanje i dodatna pojašnjenja se objavljuju u Elektroničkom oglasniku javne nabave. Ponude su zaprimane i evidentirane u upisnik o zaprimanju ponuda. Ponude otvaraju ovlašteni predstavnici naručitelja u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi i provedbenim propisima. Pregled i ocjenu ponuda obavljaju ovlašteni predstavnici naručitelja. Zapisnikom o pregledu i ocjeni ponuda, ovlašteni predstavnici na temelju pregleda ponuda, a u skladu s kriterijima odabira, predlažu upravi Društva odabir najpovoljnije ponude, odnosno poništenje postupka. Zapisnici o pregledu i ocjeni ponuda sadrže analizu ponuda koja je jasna i pregledna te iz koje je vidljivo jesu li ponuditelji zadovoljili uvjete propisane dokumentacijom za nadmetanje odnosno jesu li dostavili dokaze o pravnoj i poslovnoj sposobnosti, financijskoj sposobnosti te dokaze o tehničkoj i stručnoj sposobnosti. Kriterij odabira je bila najniža cijena. Ugovori su zaključivani u skladu s ponudama i uvjetima određenim u dokumentaciji za nadmetanje. Rokovi obavljanja radova, odnosno pružanja usluga u pojedinim slučajevima nisu realno utvrđeni te su zaključivani dodaci ugovorima kojima su produljivani rokovi.

Usluge vanjskih stručnjaka su korištene za izradu studija za analizu SAP sustava, studije utjecaja na okoliš i reviziju izvršenja posla na izradi izvedbenog projekta hidroelektrane Ombla.

Procedurama nabave nije predviđeno tko obavlja kontrolu pojedinih postupaka nabave te usklađenost sa Zakonom o javnoj nabavi i drugim propisima koji uređuju područje javne nabave. Unutarnja revizija obavila je reviziju pojedinih procesa nabave te su dane preporuke za poboljšanje sustava nabave. Prati se izvršenje preporuka.

Praćenje izvršenja i provedbe ugovora

Društvo je donijelo pravilnike, procedure, upute i odluke kojima su uređena područja provedbe i praćenja ugovora, kao i primjene, korištenja i održavanja nabavljene robe i usluga. Tako su donesene Procedure nabave, Pravilnik o korištenju službenih osobnih automobila, Propisnik za osobna zaštitna sredstva, Pravila o nabavi, korištenju i normama za osobna zaštitna sredstva i opremu, Odluka o rangu zaposlenika i uvjetima korištenja prijenosnih telefona, pokretnog pristupa internetu i ograničenju nabavne vrijednosti prijenosnih telefona, Pravila o osposobljavanju za rad na siguran način, Pravila o zaštiti na radu s vanjskim izvoditeljima radova, Pravila o izradi uputa za rad na siguran način, Odluka o utvrđivanju i popisu određenih zaliha, Odluka o odgovornosti odgovorne osobe za praćenje realizacije ugovora te Odluka o objavi postupaka nabave na mrežnim stranicama Društva.

Uputom o postupku izrade i zaključenja ugovora iz siječnja 2009. je predviđeno da ako ugovorom nije drugačije određeno, odgovorna osoba za realizaciju ugovora je potpisnik ugovora. U ugovoru o građenju se upisuje ime i prezime jedne ili više odgovornih osoba za realizaciju ugovora. Odgovorna osoba je dužna voditi brigu o ispunjenju ugovorne obveze glede količine i kvalitete radova, isporuke materijala i opreme, ugradnje materijala i opreme, izvršenja usluge i ispunjenja rokova, davati upute i naloge u vezi s realizacijom ugovora, usklađivati radove sudionika u realizaciji ugovora, provjeravati udovoljavaju li voditelji radova zahtjevima drugih zakona glede stručnog ispita ili posebnog ovlaštenja, ovjeravati obavljene radove i isporuke usluga te davati naloge za isplatu, organizirati i sudjelovati u postupku pregleda radova i isporuka usluga, primopredaje i konačnog obračuna te osiguravati potrebne podloge i isprave za provođenje. Ugovorima o javnoj nabavi imenovane su osobe od strane Društva i izvoditelja radova, odnosno pružatelja usluge za praćenje izvršenja obveza predviđenih ugovorom.

Kontrola kvalitete izvedenih radova se obavlja na način da se sastavljaju zapisnici o uočenim nedostacima i propustima, a roba se zaprima na temelju primke. Kao sredstvo osiguranja su pribavljene garancije banke ili zadužnice. Plaćanja su obavljana u skladu s ugovorom. Kod nabave prirodnog plina i ustupanja usluga odvjetničkim društvima plaćanja nisu bila ugovorena u skladu s Uputom o načinu plaćanja iz lipnja 2012. kojom je određeno da se u sve postupke nabave te u ugovore izuzete od primjene Zakona o javnoj nabavi mora ugraditi rok plaćanja 60 dana. Za produljenje rokova su zaključivani dodaci ugovoru. Za slučaj kašnjenja roka izvođenja radova te isporuka roba i usluga su ugovarane kazne.

Sektor za nabavu vodi evidenciju nabave kojom se prati svaki pojedini pokrenuti postupak javne nabave. Evidencija nabave je objavljena na mrežnoj stranici Društva. U objavljenom registru za 2013. otežano je praćenje podataka o ugovorenim vrijednostima, jer jedan sektor, čiji se podaci o ugovorenim vrijednostima uključuju u ukupan iznos nabave, nije na istovjetan način kao i druge ustrojstvene jedinice iskazao potrebne podatke, odnosno nije navedeno radi li se o iznosima prema okvirnim sporazumima, ugovorima ili narudžbenicama koje su na temelju njih zaključeni.

U skladu s Uputom o postupku izrade i sklapanja ugovora iz siječnja 2009. u aplikaciju FIN izbornik javna nabava se unose zahtjevi za pokretanje postupka nabave, odluke o imenovanju ovlaštenih predstavnika, upisnici o zaprimanju ponuda, zapisnici o javnom otvaranju ponuda, zapisnici o pregledu i ocjeni ponuda, te odluke o odabiru.

Prema odredbama članka 181. Zakona o javnoj nabavi Društvo je obvezno do 31. ožujka svake godine izraditi izvješća o javnoj nabavi za prethodnu godinu i dostaviti Središnjem tijelu državne uprave nadležnom za sustav javne nabave, što je učinjeno.

Od 2011. do konca 2013. su poništena 54 postupka javne nabave, od kojih je jedan postupak poništila Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave. Kao razlozi poništenja postupaka javne nabave koje je provelo Društvo se navodi da nakon isključenja ponuditelja ili odbijanja ponude nije preostala nijedna valjana ponuda, jer su postale poznate okolnosti zbog kojih ne bi došlo do pokretanja postupka javne nabave da su bile prije poznate, te cijena najpovoljnije ponude je veća od planiranih sredstava za nabavu. U istom razdoblju je bilo 40 žalbenih postupaka, od kojih je Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave u devet postupaka donijela odluku o poništenju odluke o odabiru i obustavi postupka.

Obveza vođenja registra ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma, ažuriranja podataka najmanje svakih šest mjeseci te objave registra na mrežnim stranicama je određena odredbama članka 21. Zakona o javnoj nabavi. Društvo je objavilo registar ugovora o javnoj nabavi, koji sadržava sve podatke propisane odredbama Zakona o javnoj nabavi.

V. NALAZ

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: planiranje javne nabave, upravljanje postupcima javne nabave te praćenje izvršenja i provedbe ugovora.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na planiranje javne nabave, upravljanje postupcima javne nabave i praćenje izvršenja i provedbe ugovora.

1. Planiranje nabave

1.1. Prema odredbama članka 20. Zakona o javnoj nabavi naručitelj donosi plan nabave za proračunsku ili poslovnu godinu koji sadrži najmanje sljedeće podatke: predmet nabave, evidencijski broj nabave, procijenjenu vrijednost nabave ako je poznata, vrsta postupka javne nabave, uključujući i postupak zaključenja ugovora o javnim uslugama iz Dodatka II. B Zakona o javnoj nabavi, zaključuje li se ugovor o javnoj nabavi ili okvirni sporazum, planirani početak postupka i planirano trajanje ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma. Ako je potrebno, naručitelj može izmijeniti i dopuniti plan nabave, a sve izmjene i dopune moraju biti vidljivo naznačene u odnosu na osnovni plan.

Od 2011. do 2013. procedurama nabave nije bio detaljno i jasno opisan postupak donošenja plana nabave na način da je bilo određeno tko je zadužen za izradu plana nabave u skladu s potrebama Društva i ovisnih društava, te kontrolu izvršenja plana nabave. Također nije bilo određeno tko inicira izradu prijedloga plana nabave i prikuplja podatke o potrebama pojedinih organizacijskih jedinica i ovisnih društava, te objedinjuje zajedničke potrebe. Izrada plana nabave nije centralizirana. Ovisna društva donose svoje planove nabave koji nisu objedinjeni u plan nabave HEP grupe. Rokovi dostave prijedloga plana i izrade plana nabave nisu bili utvrđeni. Plan nabave za 2011. nije sastavljen. Planovima nabave za 2012. i 2013. je planirana nabava roba, radova i usluga u vrijednosti 3.209.954.293,00 kn, od čega u 2012. nabava roba, radova i usluga u vrijednosti 2.306.732.505,00 kn, te u 2013. u vrijednosti 903.221.788,00 kn.

Izmjenama plana nabave od 5. prosinca 2012. planirana je nabava osobnih zaštitnih sredstava u iznosu 30.500.000,00 kn. Izmjenama dokumentacije za nadmetanje od 11. veljače 2013. planirana vrijednost nabave osobnih zaštitnih sredstava je iznosila 37.460.000,00 kn, što je za 6.960.000,00 kn više od planiranih sredstava. Izmjena plana nabave osobnih zaštitnih sredstava nije donesena.

Planom nabave za 2012. je planirana nabava užadi u iznosu 16.050.000,00 kn te zaključivanje okvirnog sporazuma za razdoblje od dvije godine. Godišnja vrijednost nabave nije navedena. Okvirnim sporazumom iz listopada 2012. ugovorena je nabava užadi u vrijednosti 16.673.622,49 kn, što je za 623.622,00 kn više od sredstava predviđenih planom nabave.

Državni ured za reviziju predlaže donijeti procedure nabave kojima će biti jasno opisan postupak izrade plana nabave te koji će se primjenjivati na Društvo i ovisna društva, odnosno HEP grupu. Predlaže se izrada konsolidiranog plana nabave HEP grupe s ciljem povećanja učinkovitosti nabave. Predlaže se više pozornosti posvetiti izradi plana nabave kako bi planom nabave bila predviđena stvarno potrebna sredstva nabave. Predlaže se u planu nabave iskazati godišnju vrijednost nabave u slučajevima kada se ugovori i okvirni sporazumi zaključuju za razdoblje duže od jedne godine.

1.2. Društvo obrazlaže da su za izradu planova nabave svih društava HEP grupe zadužene njihove organizacijske jedinice koje iniciraju izradu prijedloga plana nabave te prikupljaju relevantne podatke. Navodi da je Uputom o postupku izrade i sklapanja ugovora za Društvo i ovisna društva iz siječnja 2009. propisan sadržaj plana nabave, koji je unesen u aplikaciju FIN, čime je omogućeno praćenje plana nabave, te svih izmjena i dopuna. Također navodi da je kroz poveznicu između plana nabave i financijskog plana u navedenoj aplikaciji omogućena kontrola izvršenja plana nabave.

U vezi izrade konsolidiranog plana nabave HEP grupe, Društvo obrazlaže da je svako ovisno društvo HEP grupe i naručitelj. U svrhu unaprjeđenja planiranja u HEP grupi, donesena je Odluka o osnivanju Tima za uspostavu sustava plana nabave HEP grupe, čiji je cilj uspostava novog sustava plana nabave u HEP grupi te izraditi upute korisnicima za operativno provođenje plana nabave. Također navodi da je u postupku usvajanja Pravilnik o nabavi i ugovaranju, kojim će biti propisano donošenje internih akata vezanih za izradu plana nabave, te je planirano i donošenje konsolidiranog plana nabave HEP grupe, koji će biti podloga za određivanje nabavnih kategorija i centraliziranje nabave na razini društava i HEP grupe, kada je to primjenjivo.

U odnosu na navod da se u planu nabave iskažu godišnje vrijednosti nabave u slučajevima kada se ugovori i okvirni sporazumi zaključuju za duže od jedne godine, navodi se da se u skladu s člankom 20. Zakona o javnoj nabavi, u planu nabave iskazuju procijenjene vrijednosti nabave, dok je člankom 18. istog Zakona propisano da pri izračunu procijenjene vrijednosti nabave, naručitelj mora uzeti u obzir ukupnu vrijednost nabave, koja uključuje sve opcije i moguća obnavljanja ugovora. Sukladno navedenom, u planu nabave prikazuje se ukupna procijenjena vrijednost nabave te iskazivanje godišnje vrijednosti ne bi bilo u skladu s odredbama navedenog Zakona.

Vezano uz odabir ponuda više od planiranih sredstava, navodi se da članak 19. Zakona o javnoj nabavi propisuje način izračuna procijenjene vrijednosti nabave, u kojem se između ostalog, navodi da se u slučaju okvirnog sporazuma izračun procijenjene vrijednosti nabave temelji na maksimalnoj procijenjenoj vrijednosti svih ugovora za koje se predviđa da će se sklopiti na temelju tog okvirnog sporazuma za ukupno razdoblje njegova trajanja. Također navodi da odobrena financijska sredstava na razini poslovne godine ne moraju nužno biti jednaka procijenjenim vrijednostima nabave, jer se radi o dva različita pojma te da ih razlikuje i Zakon o javnoj nabavi u kojem je navedeno da naručitelj može poništiti postupak, ako je cijena najpovoljnije ponude veća od osiguranih sredstava za nabavu. Navedena odredba ostavlja naručiteljima mogućnost odabira ponude iznad procijenjene vrijednosti nabave, odnosno iznad osiguranih sredstava za nabavu.

2. Upravljanje postupcima javne nabave

2.1. Kod upravljanja postupcima javne nabave nepravilnosti se odnose na procedure javne nabave, izradu dokumentacije za nadmetanje, utvrđivanje rokova obavljanja radova, ugovaranje plaćanja, odabir dobavljača, nabavu roba, radova i usluga na temelju pregovaračkih postupaka javne nabave, korištenje usluga vanjskih stručnjaka, usluge odvjetničkih društava, nabavu transformatorskog ulja, nabavu teretnih vozila i radnih strojeva putem financijskog najma, izgradnju hidroelektrane Ombla te objavu obavijesti o zaključenim ugovorima.

- Procedure javne nabave

Procedurama koje uređuju područje nabave nisu detaljno i jasno opisani postupci provedbe javne nabave od faze planiranja nabave, pokretanja postupka javne nabave, provedbe postupka, zaključenja ugovora, uvođenja izvoditelja u posao, praćenja provedbe ugovora, te nadzora nad provedbom procedura. Revizijom je utvrđeno da međusobni odnosi Društva i ovisnih društava nisu dovoljno uređeni, jer postupci nabave robe, radova i usluga nisu objedinjeni, odnosno najveći dio nabave obavljaju samostalno ovisna društva, a manji dio nabave za potrebe ovisnih društva obavlja Društvo. Isto tako Društvo za provedene postupke javne nabave nakon zaključenja ugovora ne prati realizaciju ugovora koja se prati u ovisnim društvima. Zbog svega navedenoga postoji rizik nabave istovrsne robe po različitim cijenama.

S obzirom da je Društvo osnivač i jedini vlasnik koji objedinjuje vođenje ovisnih društava, potrebno je donijeti procedure nabave te ih primjenjivati na Društvo i ovisna društva. Također je potrebno izraditi jednoobraznu dokumentaciju za nadmetanje.

- Izrada dokumentacije za nadmetanje

Dokumentacija za nadmetanje je sastavljena na način da sadrži upute ponuditeljima za izradu ponude (opći podaci, podaci o predmetu nabave, odredbe o sposobnosti ponuditelja, jamstva, i drugo), ponudbeni list, troškovnik, opće i tehničke uvjete, popis ugovora, izjavu o dostavi jamstva za izvršenje ugovora, obrazac izjave o raspolaganju osobama osposobljenim za rad te izjavu o prihvaćanju općih i tehničkih uvjeta. U pojedinim slučajevima nabave zbog nedovoljne razrade dokumentacije za nadmetanje odnosno nejasnog opisa predmeta nabave je dolazilo do pojašnjenja i izmjena dokumentacije za nadmetanje te u pojedinim slučajevima do žalbi upućenih Državnoj komisiji za provedbu postupaka javne nabave. Navedeno je utjecalo na produljenje rokova provedbe postupaka javne nabave.

Tako je za nabavu usluga montaže i polaganja uvodnih optičkih kabela, isporuku i ugradnju potrebne ovjesne i spojne opreme bilo do prvotnog roka za dostavu ponuda više upita potencijalnih ponuditelja za pojašnjenjem dokumentacije za nadmetanje koja se odnose na obrazloženje pojedinih dijelova dokumentacije za nadmetanje, uslijed čega su pojedini dijelovi dokumentacije i troškovnici mijenjani te je produljen rok za dostavu ponuda.

Za nabavu kućnih priključno mjernih ormarića zbog izmjena dokumentacije koja se odnosila na ispravljanje pogrešaka u nazivima robe za pojedine stavke troškovnika je produljen rok za dostavu ponuda. Na temelju provedenog otvorenog postupka javne nabave iz siječnja 2013. postignute su različite cijene nabave istovrsnih ormarića za četiri distribucijska područja. Dokazi financijske te tehničke i stručne sposobnosti traženi u otvorenom postupku iz 2013. nisu istovjetni dokazima koji su traženi otvorenim postupkom javne nabave iz 2012. te pregovaračkim postupkom nabave iz rujna 2012. Pregovaračkim postupkom iz rujna 2012. nisu traženi dokazi o financijskoj sposobnosti i značajnije su smanjeni dokazi tehničke i stručne sposobnosti u odnosu na dokaze tražene otvorenim postupcima javne nabave. S obzirom da se radi o nabavi jednakog predmeta nabave potrebno je ujednačiti kriterije nabave, odnosno više pozornosti posvetiti izradi dokumentacije za nadmetanje, a u cilju postizanja povoljnijih cijena nabave. U svrhu postizanja ujednačene i povoljnije cijene potrebno je objediniti postupak nabave.

U pojedinim slučajevima nabave dokumentacijom za nabavu su obuhvaćene usluge koje su ugovorene, a nisu realizirane. Tako je u dokumentaciji za nadmetanje za održavanje aplikativnih rješenja za upravljanje dokumentima iskazano mjesečno održavanje aplikacija i licenci te adaptivno održavanje po danu. Ugovorom iz studenoga 2011. je ugovoreno pružanje usluga u iznosu 1.199.120,10 kn koje između ostalog obuhvaća adaptivno održavanje u iznosu 405.600,00 kn. Usluge su obavljene u iznosu 770.485,78 kn ili 64,3% ugovorene vrijednosti. Usluga adaptivnog održavanja nije obavljena i obračunana.

U dokumentaciji za nadmetanje za usluge održavanja servera i pripadajućih usluga je iskazano mjesečno preventivno i korektivno održavanje servera te pripadajuće konzultantske usluge. Ugovorom iz svibnja 2013. je ugovoreno pružanje usluga u iznosu 5.977.906,00 kn, od čega se na održavanje servera odnosi 5.903.156,00 kn, a na konzultantske usluge 74.750,00 kn. Usluge su obavljene u iznosu 5.852.901,00 kn. Konzultantske usluge nisu obračunavane. S obzirom da usluge adaptivnog održavanja i konzultantske usluge nisu obavljene i obračunavane potrebno je više pozornosti posvetiti izradi dokumentacije za nadmetanje koju je potrebno sastaviti na temelju stvarnih potreba Društva.

Za nabavu betonskih kućišta tipskih transformatorskih stanica rok za dostavu ponude je produljen zbog izmjena dokumentacije za nadmetanje, jer tekstualni opisi stavaka u troškovniku nisu istovjetni nazivima u tablici iskazanoj po distribucijskim područjima. Za obje grupe predmeta nabave je Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave poništila odluke o odabiru uz obrazloženje da prvotno odabrani ponuditelj nije dostavio izvornike ili ovjerene preslike dokaza koje je dostavio u ponudi te popis značajnih ugovora o isporuci robe u posljednje tri godine.

Za nabavu srednjenaponskih metaloksidnih odvodnika prenapona je proveden otvoreni postupak javne nabave podijeljen u dvije grupe nabave. Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave je rješenjem iz listopada 2013. poništila odluku o odabiru za predmet nabave jedne grupe uz obrazloženje da postupak pregleda i ocjene ponuda nije proveden u potpunosti u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi i dokumentacijom za nadmetanje.

Poziv za nadmetanje za nabavu turbinskih ulja u pet grupa je objavljen 6. ožujka 2013. U razdoblju od objave poziva za nadmetanje do 22. ožujka 2013. su u Elektroničkom oglasniku javne nabave objavljene četiri izmjene i pojašnjenja dokumentacije za nadmetanje. Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave, nakon pristigle žalbe jednog ponuditelja je u svibnju 2013. donijela rješenje kojim se poništava odluka o odabiru za jednu grupu te vratila predmet Društvu da obavi ponovni pregled i analizu ponuda te donese odluku u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi. Odlukom o odabiru iz lipnja 2013. za nabavu turbinskih ulja u vrijednosti 2.430.000,00 kn je izabran ponuditelj, koji je podnio žalbu.

S obzirom da su u Elektroničkom oglasniku javne nabave objavljena četiri pojašnjenja i izmjena dokumentacije za nadmetanje potrebno je više pozornosti posvetiti izradi dokumentacije za nadmetanje. Uputom o postupku izrade i zaključenja ugovora iz siječnja 2009. nije određeno što treba sadržavati dokumentacija za nadmetanje.

Državni ured za reviziju predlaže više pozornosti posvetiti izradi dokumentacije za nadmetanje na način da bude transparentna i jasna kako bi se izbjegli žalbeni postupci a time i skratilo vrijeme provedbe postupka nabave, što utječe na rokove isporuke traženog predmeta nabave. Predlaže donositi odluke o odabiru prema traženim uvjetima dokumentacije za nadmetanje, a u skladu s odredbama članka 90. Zakona o javnoj nabavi kojima je određeno da naručitelj pregledava i ocjenjuje ponude na temelju uvjeta i zahtjeva iz dokumentacije za nadmetanje.

Također predlaže objediniti postupke javne nabave za istovrsnu robu umjesto dijeljenja nabave po grupama. Predlaže se donijeti procedure nabave u kojima će biti detaljno i jasno opisano što treba sadržavati dokumentacija za nadmetanje kao i postupak izrade.

- Utvrđivanje rokova obavljanja radova

Produljenje rokova završetka radova je određeno dodacima ugovorima. U pojedinim slučajevima nabave izvođači radova nisu uvedeni u posao, jer nisu zadovoljavajuće obavljene radnje koje prethode uvođenju izvođača u posao kao što je predaja cjelovitog izvedbenog projekta te razlike između dokumentacije za nadmetanje, projektne i izvedbene dokumentacije. Spomenuto je imalo za posljedicu nemogućnost obavljanja radova u ugovorenim rokovima.

Izgradnja i integracija sekundarne standardne sigurnosne lokacije Datacenter 2 u vrijednosti 5.398.912,01 kn je obavljena šest mjeseci i 12 dana nakon ugovorenog roka, odnosno 90 dana od roka utvrđenog dodatkom ugovoru. Prema obrazloženju odgovorne osobe i izjavi nadzornog inženjera, do kašnjenja u završetku radova je došlo, jer Društvo nije osiguralo energetska priključak potrebne snage te su sustavi predani u funkcionalnom stanju i testirani na pričuvnom napajanju, odnosno potrebno je povećanje kapaciteta postojeće trafostanice kako bi se mogao izvršiti priključak na energetska mrežu. Društvo je trebalo obaviti potrebnu pripremu vezanu za nabavu predmeta nabave kako bi se izbjegla moguća šteta na novonabavljenoj opremi uslijed puštanja u rad sustava bez pravilno provedenih ispitivanja, te realnije utvrditi rok za obavljanje navedenih usluga.

Za usluge izrade studije o utjecaju zahvata na okoliš za izgradnju HE Kosinj, HE Senj 2 je zaključen u prosincu 2011. ugovor u iznosu 3.990.000,00 kn. Ugovoreno je da će nakon što Društvo preda cjeloviti idejni projekt, izvođači u roku devet mjeseci izraditi ugovorenu studiju. Izvođačima je plaćeno 1.305.325,00 kn ili 1.631.656,00 kn s porezom na dodanu vrijednost, što iznosi 32,7 % ugovorene vrijednosti. Do srpnja 2014. studija nije okončana. Prema pisanom očitovanju odgovorne osobe, Društvo nije izvođačima dostavilo cjeloviti idejni projekt, te je od početka 2012. započeta realizacija ugovornih aktivnosti za koje nije bila potrebna dostava cjelokupnih idejnih projekata. Navedeno je da će okončanje studije utjecaja na okoliš uslijediti nakon usuglašavanja tehničkih varijanti samog zahvata, provedbe analize mogućih inačica samog projekta te daljnjih odluka Društva oko načina vođenja i pripreme projekta. Zbog nedovoljne pripremljenosti projekta i neutvrđenih stvarnih potreba Društva, plaćeno je 1.631.656,00 kn za izradu studije koja nije izrađena dvije i pol godine od ugovaranja.

Za radove na montaži polaganja uvodnih optičkih kabela, isporuku i ugradnju potrebne ovjesne i spojne opreme je u veljači 2012. zaključen okvirni sporazum u ukupnom iznosu do 54.738.544,70 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Prema zapisniku o obavljenim radovima na devet dionica je utvrđeno da su radovi trajali sedam mjeseci više od ugovorenog roka, a za jednu dionicu je navedeno da postoje razlike između dokumentacije za nadmetanje, projektne i izvedbene projektne dokumentacije.

Državni ured za reviziju predlaže utvrđivati realne rokove izvođenja radova uzimajući u obzir okolnosti koje je moguće predvidjeti, a u slučajevima opravdanog produljenja rokova za koje naručitelj nije odgovoran, pravodobno zaključivati dodatke ugovoru. Predlaže započeti projekte na temelju stvarnih potreba Društva.

- Ugovaranje plaćanja

Uputom o načinu plaćanja iz lipnja 2012. je određeno da je u sve postupke nabave te u ugovore izuzete od primjene Zakona o javnoj nabavi potrebno ugraditi rok plaćanja 60 dana. Kod ugovaranja plaćanja pravnih usluga odvjetničkim društvima te kod nabave prirodnog plina nije postupljeno prema spomenutoj Uputi.

- Odabir dobavljača

Za nabavu elektroničkih jednofaznih i trofaznih brojila za kategoriju kupaca za kućanstvo u ukupnom iznosu 29.330.174,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost izabrana je ponuda za koju je zapisnikom o pregledu i ocjeni ponuda utvrđeno da nije u skladu s dokumentacijom za nadmetanje te predloženo donošenje odluke o poništenju. U travnju 2013. je zaključen okvirni sporazum za nabavu elektroničkih jednofaznih i trofaznih brojila za kategoriju kupaca kućanstvo, čime nije postupljeno u skladu sa zapisnikom o pregledu i ocjeni ponuda.

Za nabavu programskog rješenja za višegodišnje financijsko planiranje u iznosu 797.863,25 kn donesena je odluka o odabiru dobavljača, iako je zapisnikom o pregledu i ocjeni ponuda iskazano da ponuda ne sadržava plan projekta te nije u skladu s dokumentacijom za nadmetanje.

Nabava prirodnog plina je izuzeta od primjene Zakona o javnoj nabavi na temelju članka 10. stavka 2. točke 12. Nabava prirodnog plina u plinskoj godini 2012/2013. je obavljena nakon provedenog postupka prikupljanja ponuda. Zapisnikom o pregledu i ocjeni ponuda iz rujna 2012. je utvrđeno da je ponuda ponuditelja s nižom cijenom prikladna i u skladu s uvjetima iz dokumentacije, jer je ponudio fiksnu cijenu u EUR/kWh, a drugi ponuditelj je ponudio izračun cijene po formuli u kojoj su sadržane i cijene naftnih derivata na Mediteranu a koje nije moguće predvidjeti za naredno razdoblje. Dostavljene ponude nisu usporedive s obzirom na različit izračun. Ugovor o nabavi prirodnog plina je zaključen 13. rujna 2012. na razdoblje od godine dana za količinu 667.464.950,00 kWh po cijeni 36,00 EUR/KWh iskazanu u kunskoj protuvrijednosti. Protokolom o izdavanju jamstva za dobro izvršenje ugovora nakon provedenog postupka za nabavu prirodnog plina od 13. rujna 2012., dobavljač je Društvu dostavio zadužnicu na iznos 10% vrijednosti ugovora. Spomenutim Protokolom nije postupljeno u skladu s dokumentacijom za nadmetanje, kojom je bilo predviđena garancija banke za dobro izvršenje ugovora.

Državni ured za reviziju predlaže odabir ponude obavljati u skladu s uvjetima dokumentacije za nadmetanje. Također predlaže zaključivati ugovore u skladu s dokumentacijom za nadmetanje.

- Nabava roba, radova i usluga na temelju pregovaračkih postupaka javne nabave

Za nabavu srednjenaponskih sklopnih blokova, kućnih priključno mjernih ormarića, armirano betonskih stupova, te univerzalnih i izravnih intervalnih brojila pružatelji usluga su izabrani nakon provedenog pregovaračkog postupka javne nabave bez prethodne objave prema odredbom članka 117. stavak 1. točka 4. Zakona o javnoj nabavi kojima je određeno da se ugovor o javnoj nabavi smije sklapati u pregovaračkom postupku javne nabave bez prethodne objave kada je to nužno potrebno ako se zbog razloga iznimne žurnosti izazvane događajima koje sektorski naručitelj nije mogao predvidjeti, rokovi određeni za otvoreni, ograničeni ili pregovarački postupak javne nabave s prethodnom objavom ne mogu primijeniti.

Nakon poništenja otvorenog postupka javne nabave srednjenaponskih sklopnih blokova procijenjene vrijednosti 33.550.000,00 kn, za jednu grupu predmeta nabave je proveden u rujnu 2012. pregovarački postupak javne nabave bez prethodne objave. Zahtjev za dostavom ponude upućen je na adrese četiri društava. Odabrana je ponuda ponuditelja koji nije sudjelovao u otvorenom postupku javne nabave, a s kojim je u listopadu 2012. zaključen ugovor o nabavi u iznosu 6.838.371,40 kn. Nakon provedenog pregovaračkog postupka nabave za dva tipa blokova ugovorene su veće cijene u odnosu na otvoreni postupak koji je poništen. Kod pregovaračkog postupka su izmijenjeni pojedini uvjeti za dokazivanje sposobnosti i odredbe ugovora, što se odnosi na različito iskazanu procijenjenu vrijednost nabave, produljenje roka isporuke te tražene uvjete financijske sposobnosti. Navedenim nije postupljeno u skladu s odredbom članka 117. stavak 1. točka 1. Zakona o javnoj nabavi kojom je određeno da se ugovor o javnoj nabavi smije sklapati u pregovaračkom postupku javne nabave bez prethodne objave kada u provedenom otvorenom, ograničenom ili pregovaračkom postupku javne nabave s prethodnom objavom nije dostavljena nijedna ponuda ili nijedna prikladna ponuda ili nijedan zahtjev za sudjelovanje, pod uvjetom da se početni uvjeti ugovora bitno ne mijenjaju. Za nabavu kućnih priključno mjernih ormarića proveden je otvoreni postupak javne nabave, koji je odlukom iz srpnja 2012. poništen, jer ponude nisu bile u skladu s dokumentacijom za nadmetanje. Kod pregovaračkog postupka u rujnu 2012. su izmijenjeni pojedini uvjeti koji se odnose na različito iskazane procijenjene vrijednosti te tražene uvjete tehničke i stručne sposobnosti.

Za nabavu armirano betonskih stupova procijenjene vrijednosti 86.250.000,00 kn je odlukama o poništenju iz kolovoza 2012. za dvije grupe predmeta nabave (za mreže niskog i srednjeg napona) poništen otvoreni postupak javne nabave uz obrazloženje da su postale poznate okolnosti zbog kojih bi došlo do sadržajno bitno drugačijeg poziva za nadmetanje i/ili dokumentacije za nadmetanje da su bile poznate prije, prema odredbama članka 100. Zakona o javnoj nabavi. Razlozi poništenja navedenih postupaka nisu navedeni. Nakon poništenja otvorenog postupka, proveden je novi otvoreni postupak javne nabave, za četiri grupe stupova za mreže niskog napona (ovisno o distribucijskim područjima) i jednu grupu stupova za mreže srednjeg napona. Rok za dostavu ponuda je naveden 14. studenoga 2012. Naručitelj je u listopadu 2012. objavio izmjene dokumentacije za nadmetanje koja se odnosila na tehničku i stručnu sposobnost. Prvotnom dokumentacijom je traženo da ponuditelj treba dokazati da je u posljednje tri godine uredno izvršio ugovore za isporuku jednake ili slične robe predmetu nabave, dok je izmjenama traženo da se ugovori odnose na isporuku robe koja je predmet nabave, te da iz priloženih potvrda treba biti vidljivo da se najmanje 50,0% iznosa ponude odnosi na isporuke Društvu na području Republike Hrvatske. Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave je u prosincu 2012., poništila izmjene dijela dokumentacije za obje vrste stupova. Navodi da izmjene dokumentacije za nadmetanje nisu u skladu s odredbom članka 3. Zakona o javnoj nabavi, jer se time krše načela tržišnog natjecanja i zabrane diskriminacije. Društvo je u siječnju 2013. izmijenilo dokumentaciju za nadmetanje prema prvotno iskazanim uvjetima. Kao novi rok za dostavu ponuda je naveden 4. veljače 2013., što je 82 dana više od prvotno iskazanog roka. Zbog trajanja postupaka nabave u razdoblju od svibnja 2012. do srpnja 2013., nije bila moguća nabava stupova te je Društvo provelo pregovarački postupak javne nabave bez prethodne objave. Društvo nije ispunjavalo uvjet iznimne žurnosti.

Propustima u izradi natječajne dokumentacije je dovedeno u situaciju da nema dovoljno betonskih stupova koji su bitni za obavljanje osnovne djelatnosti Društva, odnosno priključenje novih kupaca na elektroenergetski sustav u ugovorenim rokovima. U travnju 2013. zaključena su četiri ugovora s dva ponuditelja u ukupnom iznosu 16.941.401,00 kn. Uvjeti ugovora nisu jednaki uvjetima traženim otvorenim postupkom javne nabave. Kod pregovaračkog postupka su izmijenjeni pojedini uvjeti što se odnosi na različito iskazanu procijenjenu vrijednost nabave te predmet nabave. Ugovorima koji su zaključeni pregovaračkim postupkom podijeljene su grupe nabave prema istim distribucijskim područjima, dok su otvorenim postupkom podijeljene grupe nabave prema vrsti mreža napona (niski i srednji). Navedenim nije postupljeno u skladu s odredbom članka 117. stavak 1. točka 1. Zakona o javnoj nabavi kojom je određeno da se ugovor o javnoj nabavi smije sklapati u pregovaračkom postupku javne nabave bez prethodne objave kada u provedenom otvorenom, ograničenom ili pregovaračkom postupku javne nabave s prethodnom objavom nije dostavljena nijedna ponuda ili nijedna prikladna ponuda ili nijedan zahtjev za sudjelovanje, pod uvjetom da se početni uvjeti ugovora bitno ne mijenjaju. Usporedbom ugovorenih cijena je utvrđeno da su jednake vrste stupova istih mreža nabavljane po različitim cijenama.

Za nabavu univerzalnih i izravnih intervalnih brojila proveden je otvoreni postupak javne nabave, za dvije grupe. Rok za dostavu ponuda je produžen zbog većeg broja upita ponuditelja vezano za pojašnjenja dokumentacije za nadmetanje.

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave je u srpnju 2013. nakon žalbe jednog ponuditelja, poništila postupak nabave zbog odabira ponude koja nije bila u skladu s dokumentacijom za nadmetanje. U travnju 2013., kada je zaprimljena žalba, proveden je pregovarački postupak javne nabave bez prethodne objave. Društvo nije ispunjavalo uvjet iznimne žurnosti jer je propustima u izradi dokumentacije za nadmetanje dovedeno u situaciju da nema dovoljno izravnih intervalnih brojila koja se koriste za kupce iz kategorije poduzetništvo, kao i za priključak proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora na elektrodistribucijsku mrežu. Na temelju pregovaračkog postupka, sa zajednicom ponuditelja čiju je ponudu Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave ocijenila da nije u skladu s dokumentacijom za nadmetanje, zaključen je u travnju 2013. ugovor o nabavi izravnih intervalnih brojila.

Državni ured za reviziju predlaže pregovaračke postupke provoditi u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi. Predlaže više pozornosti posvetiti izradi dokumentacije za nadmetanje na način da bude transparentna i jasna, čime se postižu ujednačeni kriteriji nabave.

- Korištenje usluga vanjskih stručnjaka

Rashodi za usluge vanjskih stručnjaka za izradu dviju studija analize SAP sustava u 2013. su iznosili 388.000,00 kn. Izrada studije Ocjena statusa projekta implementacije SAP sustava je ugovorena s konzultantskim društvom bez provođenja postupaka javne nabave u iznosu 319.000,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost, a studiju Analiza i usporedba dva sustava (postojeći HEP Billing i SAP sustav) je izradilo drugo konzultantsko društvo za 69.000,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Studije su isporučene u ožujku i rujnu 2013. Zaključci obje studije se odnose na upute na koji način iskoristiti mogućnosti za uspješnost primjene SAP sustava.

Od 2008. do 2011. za nabavu SAP licence i njihovo održavanje je utrošeno 57.653.543,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Spomenuti SAP sustav do srpnja 2014. nije stavljen u uporabu, što je šest godina od nabave aplikacija.

S obzirom da je za nabavu i održavanje SAP sustava utrošeno 57.653.543,00 kn, Državni ured za reviziju predlaže prije pokretanja određenih projekata izraditi analizu opravdanosti nabave na temelju stvarnih potreba Društva.

- Usluge odvjetničkih društava

Tijekom 2014. Društvo je koristilo usluge devet odvjetničkih društava s kojima su zaključeni ugovori u iznosu 880.000,00 kn. Cijene odvjetničkih usluga su ugovarane prema različitim kriterijima, što obuhvaća plaćanje različitih mjesečnih paušalnih iznosa, ugovaranje plaćanja po satu rada ili prema iznosu punog ili djelomičnog iznosa od cijena utvrđenih Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika. Također su pojedini troškovi evidentirani na temelju narudžbenica bez primjene ugovorenih odredbi. S obzirom da su pravne usluge obuhvaćale uobičajeno pravno savjetovanje, ugovaranje pravnih usluga s odvjetničkim društvima nije opravdano. Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji Društva je ustrojen Sektor za pravne poslove čiji se poslovi obavljaju u više službi, a odnose se na Službu za statusno pravo i normativu, zastupanje i ugovaranje, imovinsko-pravne poslove, te za osiguranje i upravljanje osigurljivim rizicima. Na dan 31. prosinca 2013. u Sektoru za pravne poslove je bilo 17 zaposlenika.

Državni ured za reviziju predlaže preispitati opravdanost korištenja odvjetničkih usluga, te u slučaju opravdanosti, ustupati pravne usluge odvjetničkim društvima prema ujednačenim kriterijima.

- Nabava transformatorskog ulja

Transformatorsko ulje nabavljano je tijekom 2011., 2012. i 2013. na temelju provedenih pregovaračkih postupaka javne nabave. Tijekom 2011. je nabavljeno ulja u vrijednosti 2.431.220,00 kn, tijekom 2012. u vrijednosti 3.855.766,00 kn, a tijekom 2013. u vrijednosti 2.103.025,00 kn.

Poziv za nadmetanje za nabavu transformatorskog ulja procijenjene vrijednosti 2.971.639,00 kn iz veljače 2011. je poništen u ožujku 2011., jer pristigla ponuda nije bila u skladu s dokumentacijom za nadmetanje.

Odluka o početku postupka javne nabave transformatorskog ulja na temelju pregovaračkog postupka javne nabave bez prethodne objave, procijenjene vrijednosti nabave 868.406,00 kn je donesena u ožujku 2011. Društvo je ponuditelju koji je dostavio ponudu u otvorenom postupku javne nabave, uputilo poziv za dostavu inicijalne ponude. Društvo nema pisanih dokaza o provedbi postupaka nabave u 2011. i 2012., a što obuhvaća zapisnik o ocjeni sposobnosti natjecatelja, zapisnik o pregledu i ocjeni ponude, odluku o odabiru, ugovor s izabranim dobavljačem kojim su utvrđeni uvjeti isporuke, instrumente osiguranja uredne isporuke ugovorene robe, obavijesti o zaključenom ugovoru. Odredbama članka 92. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 110/07 i 125/08), te odredbama članka 104. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11, 83/13 i 143/13) je propisano da je javni naručitelj obavezan svu dokumentaciju o svakom postupku javne nabave čuvati najmanje četiri godine od završetka postupka javne nabave.

Državni ured za reviziju predlaže u cilju postizanja povoljnije cijene nabave transformatorskog ulja provoditi otvoreni postupak javne nabave te čuvati dokumentaciju za nadmetanje u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi.

- Nabava teretnih vozila i radnih strojeva putem financijskog najma

Društvo je za potrebe ovisnog društva provelo postupak nabave teretnih vozila i radnih strojeva putem financijskog najma na razdoblje od sedam godina. Vrijednost nabave je iznosila 26.137.430,00 kn. Postupak nabave je proveden bez osiguranih financijskih sredstava, saznanja o stvarnim potrebama ovisnog društva te bez uključivanja predstavnika ovisnog društva u provedbu postupka nabave posljedica čega je ne preuzimanje vozila od davatelja najma u ugovorenom roku, jer ovisno društvo nije bilo voljno potpisati ugovore o najmu. Za spomenutu nabavu nije sastavljena analiza odabira postupka nabave (operativni ili financijski najam ili kupnja), a u cilju postizanja povoljnije cijene. Poziv na nadmetanje za nabavu motornih vozila objavljen je koncem listopada 2012. Procijenjena vrijednost nabave je iznosila 25.000.000,00 kn. Od sredine do konca studenoga 2012. u Elektroničkom oglasniku javne nabave objavljeno je pet objašnjenja i izmjena dokumentacije za nadmetanje, a koje se odnosi na izmjenu tehničkih podataka. Gospodarski subjekti su u svojim zahtjevima za izmjenu dokumentacije naznačili kako su traženi tehnički podaci prilagođeni određenom ponuditelju.

Prema zapisniku o javnom otvaranju ponuda od 7. prosinca 2012. zaprimljena je jedna ponuda u iznosu 26.137.430,00 kn, čija je vrijednost za 1.137.430,00 kn veća od procijenjene vrijednosti.

Državni ured za reviziju predlaže provoditi nabavu na temelju stvarnih potreba. Također predlaže kod nabava za ovisna društva u postupak nabave uključiti predstavnike ovisnih društava, a prije provedbe postupka nabave sastaviti analizu odabira postupka nabave u cilju postizanja povoljnije cijene. Predlaže sastaviti dokumentaciju za nadmetanje na način da se omogući prijava većeg broja ponuditelja.

- Izgradnja hidroelektrane Ombla

U srpnju 2011. uprava Društva je na temelju projektne dokumentacije, studije izvodljivosti te investicijskog programa i dodatka investicijskom programu donijela odluku o izgradnji hidroelektrane Ombla. Predviđen je početak pripremnih radova u drugoj polovini 2011., a puštanje u komercijalni pogon u drugoj polovini 2017. Predviđeno je financiranje sredstvima Europske banke za obnovu i razvoj (dalje u tekstu: banka) te iz vlastitih izvora. Ugovor o kreditu između Društva i banke je zaključen koncem studenoga 2011. Prema ugovoru ukupni procijenjeni troškovi projekta su iznosili 152.400.000,00 EUR. Predviđeno je financiranje iz dugoročnog kredita banke u iznosu 123.200.000,00 EUR te iz vlastitih sredstava u iznosu 29.200.000,00 EUR. Odredbama ugovora je predviđeno da će Društvo plaćati banci naknadu za preuzimanje obveze po stopi 1,30 % godišnje za onaj iznos kredita, koji nije isplaćen ili otkazan. Također je određeno da će Društvo dovršiti i dostaviti banci studiju o bio-raznolikosti. Koncem svibnja 2013. banka je uputila dopis Društvu u kojem se poziva na ključni preduvjet za povlačenje sredstava iz ugovora o kreditu, odnosno na dovršenu studiju o bioraznolikosti, koja bi formom i sadržajem trebala biti zadovoljavajuća za banku. Navodi da bit studije nije zadovoljavajuća za banku, te da posljedično preduvjet za povlačenje građevinske aktivnosti nije zadovoljen.

Uzimajući u obzir da je rok za prvo povlačenje kredita isticao koncem lipnja 2013., a da se trajanje dodatnih postupaka usklađivanja i pripremnih aktivnosti na samoj lokaciji procijenilo najmanje 12 mjeseci, te u cilju smanjenja dodatnih troškova po kreditu, Društvo i banka su postigli dogovor o raskidu ugovora o kreditu. Uprava Društva je u lipnju 2013. donijela odluku kojom je odobren raskid ugovora o dugoročnom kreditu. Od konca 2011. do konca 2013. je za naknade i provizije po kreditu plaćeno 28.688.482,00 kn.

Za usluge izrade idejnog i glavnog projekta uređaja za pročišćavanje vode izvora Ombla u uvjetima povećane mutnoće zaključen je u kolovozu 2011. ugovor u iznosu 1.440.000,00 kn. Ugovoreno je da će pružatelj usluge izraditi idejni i glavni projekt, provesti upravni postupak i pribaviti lokacijsku i građevnu dozvolu u roku tri mjeseca za izradu idejnog projekta i pribavljanje lokacijske dozvole, te tri mjeseca za izradu glavnog projekta i pribavljanje građevne dozvole, a koji počinje teći od završetka idejnog projekta, odnosno pribavljanja lokacijske dozvole. Do srpnja 2014. ugovoreni radovi nisu okončani, a izvoditelju je plaćeno 682.000,00 kn ili 843.860,00 kn s porezom na dodanu vrijednost, što iznosi 47,4 % ugovorene vrijednosti. Prema pisanom očitovanju odgovorne osobe, raskidom ugovora o kreditiranju izgradnje s EBRD, potreba za završetkom projektiranja nije prioritetna. Izvoditelj je u studenome 2013. završio i dostavio idejni projekt i usporenom dinamikom radi na izradi glavnog projekta.

Za provedbu projekta hidroelektrana Ombla utrošena su nepovratna sredstva u iznosu 28.688.482,00 kn za naknade prema kreditu zbog nedovoljne pripremljenosti projekta te sredstva u iznosu 843.860,00 kn za izradu idejnog i glavnog projekta uređaja za pročišćavanje vode izvora Ombla, što nije dovršeno.

Državni ured za reviziju predlaže prije pokretanja projekata te uzimanja kredita preispitati uvjete odobrenja odnosno povlačenja sredstava uzimajući u obzir mogućnosti Društva da zadovolji tražene uvjete kako se ne bi dovelo u situaciju plaćanja nepotrebnih troškova bez konačne realizacije kredita i samog projekta.

- Objava obavijesti o zaključenim ugovorima

Odredbama članka 125. Zakona o javnoj nabavi je propisano da je sektorski naručitelj obavezan za svaki zaključen ugovor o javnoj nabavi ili okvirni sporazum poslati na objavljivanje obavijest o zaključenom ugovoru najkasnije dva mjeseca od dana zaključenja ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma. Obavijesti o zaključenim ugovorima nisu objavljene za izradu glavnog projekta strojarnice, izvedbenih projekata, projekta izvedenog stanja i projektantskog nadzora hidroelektrane Ombla, nabavu elektroničkih jednofaznih i trofaznih brojila za kategoriju kupaca za kućanstvo te za usluge hidroloških mjerenja i obrade podataka. Obavijesti o zaključenim ugovorima nisu objavljene u propisanom roku za isporuku opreme za modifikaciju sustava besprekidnog napajanja izmjeničnim naponom u zgradi Nacionalnog dispečerskog centra u Zagreb, održavanje licenci SAP sustava za upravljanje energetskim podacima i potporu poslovima vezanim za tržište električne energije, isporuku licenci za programsku opremu, isporuku rješenja za višegodišnje financijsko planiranje, uvoz rezervnih dijelova za armature termoelektrane Plomin te usluge modifikacije agregatnog napajanja.

Državni ured za reviziju predlaže obavijesti o zaključenim ugovorima objaviti u Elektroničkom oglasniku javne nabave u rokovima propisanim odredbama Zakona o javnoj nabavi.

2.2. *Vežano uz navod da Uputom o postupku izrade i sklapanja ugovora za Društvo i ovisna društva iz siječnja 2009. nije određeno što treba sadržavati dokumentacija za nadmetanje te da nije određen način zaprimanja ponuda i evidentiranja u upisnik o zaprimanju ponuda, niti način imenovanja ovlaštenih predstavnika naručitelja, Društvo obrazlaže da je navedena Uputa izrađena sa svrhom ujednačavanja postupaka u procesu izrade i sklapanja ugovora u Društvu i ovisnim društvima HEP grupe te da su donesene i druge interne upute u skladu s propisima iz područja javne nabave. Nadalje, vežano uz navod da procedurama nabave nije predviđeno tko obavlja kontrolu pojedinih postupaka nabave te usklađenosti sa Zakonom o javnoj nabavi i drugim propisima koji uređuju područje javne nabave, Društvo obrazlaže da je Pravilnikom o nabavi i ugovaranju u HEP grupi koji je u postupku usvajanja, predviđena kontrolna uloga Sektora za nabavu te da je Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji Društva iz veljače 2014. godine uređeno da je Sektor za internu reviziju i upravljanje rizicima organizacijska jedinica zadužena za provođenje revizije poslovanja u HEP grupi čija nadležnost, između ostalog, obuhvaća i provođenje revizijskih metoda i postupaka s ciljem utvrđivanja i ocjenjivanja usklađenosti poslovanja sa zakonima i podzakonskim aktima, aktima i dokumentima Društva i ovisnih društava HEP grupe i provođenje interne revizije u dijelu poslovanja: računovodstvo, financije i nabava.*

Vežano uz navod da postupci nabave robe, radova i usluga nisu objedinjeni, odnosno da najveći dio nabave samostalno obavljaju ovisna društva, a manji dio nabave za potrebe ovisnih društava obavlja Društvo, obrazlaže se da su ovisna društva, iako članice HEP grupe, zasebni pravni subjekti, odnosno trgovačka društva koja se u smislu Zakona o javnoj nabavi smatraju samostalnim naručiteljem te su sukladno navedenom ovlašteni samostalno provoditi pojedine postupke javne nabave. S druge strane, Društvo kao vladajuće društvo, s ciljem kontrole postupaka, postizanja veće učinkovitosti i ušteda, provodi određene postupke nabave za sve članice HEP grupe. Tako je Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji Društva propisano da Sektor za nabavu provodi postupke strateških i zajedničkih roba za Društvo i druge članice HEP grupe, poslove nabave energetskih goriva iz uvoza, ulja i kemikalija, opreme, rezervnih dijelova, električne energije i usluga iz uvoza, poslove ugovaranja investicijske opreme i usluga za izgradnju energetskih objekata u suradnji s ovisnim društvima, nabavu uredske opreme i materijala i skladišno poslovanje za Društva i ovisna društva, usluge održavanja i osiguranja od automobilske odgovornosti za vozila HEP grupe. Isto tako, pojedini sektori Društva provode postupke nabave informatičke i telekomunikacijske opreme i usluga te postupke nabave roba, radova i usluga za održavanja zgrade na lokaciji. Navodi se da Društvo provodi veliki broj financijskih značajnih postupaka nabave za sve članice HEP grupe. Također, za realizaciju pojedinih ugovora koji se zaključuju u ovisnim društvima, a posljedica su provedenih postupaka nabave od strane Društva, zadužene su organizacijske jedinice ovisnih društava, međutim pretežno se radi o pojedinačnim ugovorima na temelju okvirnih sporazuma u kojima su definirani svi uvjeti, a cijena je nepromjenjiva ili je promjenjiva s jasno definiranim formulama za promjenu cijena. Društvo je izradilo Pravilnik o nabavi i ugovaranju u HEP grupi koji je u postupku usvajanja te su sastavni dio Pravilnika i jednoobrazne ažurirane dokumentacije za nadmetanje. Društvo navodi da su obrasci dokumentacije za nadmetanje bili izrađeni i u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi te su bili dostupni svim članicama HEP grupe.

U odnosu na navod da je u pojedinim slučajevima nabave zbog nedovoljne razrade dokumentacije za nadmetanje, odnosno nejasnog opisa predmeta nabave dolazilo do pojašnjenja i izmjena dokumentacije za nadmetanje te u pojedinim slučajevima do žalbi upućenih Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave, Društvo obrazlaže da su uz svu stručnost i oprez pri izradi dokumentacije za nadmetanje, objektivno moguće nejasnoće, osobito uzimajući u obzir da se radi o kompleksnom zahvatu koji se odvija na „živom“ elektroenergetskom sustavu i pod utjecajem širih, pa i europskih, elektroenergetskih prilika u sustavu, vremenskih uvjeta rada i rada na terenu (ruralna područja, polja, šume, močvarni tereni), uvjeta suglasnosti prijelaza preko cesta, željezničkih pruga i drugih vodova. Navodi da je uzrok traženja pojašnjenja/izmjena dokumentacije često i u nepoznavanju ili pogrešnoj interpretaciji Zakona o javnoj nabavi zainteresiranih gospodarskih subjekata. Društvo navodi da je od 2011. do 2013. zaprimljeno 40 žalbi, od čega je samo u 2013., kada je preuzet veći broj postupaka javne nabave, zaprimljeno 23. Veći dio žalbi riješen je u korist Društva, iz čega proizlazi da su žalbe često uložene, iako su bile neutemeljene. U odnosu na navode da dokazi financijske te tehničke i stručne sposobnosti traženi u otvorenom postupku iz 2013. nisu istovjetni dokazima koji su traženi u otvorenom postupku javne nabave iz 2012. te pregovaračkom postupku nabave iz rujna 2012., a vezano uz nabavu kućnih priključno mjernih ormarića, Društvo navodi da se dokazi sposobnosti određuju pojedinačno, za svaki postupak nabave uz poštivanje minimalnih razina sposobnosti ponuditelja propisanih Uredbom o načinu izrade i postupanju s dokumentacijom za nadmetanje i ponudama. Također navodi da je u članku 9. navedene Uredbe propisano da dokazi sposobnosti koji se zahtijevaju za određeni ugovor moraju biti vezani uz predmet nabave i razmjerni predmetu nabave, pri čemu se propisuje da je dokaz razmjeran predmetu nabave ako njegov iznos nije viši od procijenjene vrijednosti nabave, odnosno procijenjene vrijednosti pojedine grupe. Navode da je kod pregovaračkog postupka bez prethodne objave Društvo smanjilo tražene dokaze sposobnosti razmjerno potrebi za provođenjem postupka iznimne žurnosti kako bi se izrada ponuda i sam postupak pregleda i ocjene ponuda proveo u najkraćem mogućem roku.

U odnosu na navod da su u pojedinim slučajevima nabave, dokumentacijom za nadmetanje obuhvaćene usluge koje su ugovorene, a nisu realizirane, Društvo navodi da je dokumentacijom za nadmetanje za nabavu održavanja aplikacija i EMC Documentum programskih licenci predviđena usluga adaptivnog održavanja koja podrazumijeva promjene u komponentama implementiranih aplikativnih rješenja (ili dodavanje novih komponenti) koje rezultiraju promjenom postojećih (ili dodavanjem novih) funkcionalnosti implementiranih aplikativnih rješenja prema narudžbi Društva. Nadalje navodi da Društvo prema vlastitim potrebama, specificira vrstu usluge i opseg te ih u obliku pisanih narudžbi dostavlja izvršitelju. Kako tijekom trajanja ugovora nisu stvoreni preduvjeti za realizaciju gore navedenih usluga, iste nisu naručivane. Vezano za ugovaranje održavanja servera proizvođača Hewlett Packard i pružanju pripadajućih usluga, kojima su bile obuhvaćene i konzultantske usluge, Društvo navodi da spomenute konzultantske usluge nisu naručivane jer se tijekom trajanja ugovora nije pokazala potreba za predmetnim uslugama.

Društvo nadalje navodi vezano uz prijedlog da je dokumentaciju za nadmetanje potrebno sastaviti na temelju stvarnih potreba Društva, da se u postupcima nabave koji se provode za sve članice HEP grupe, odnosno gdje se objedinjavaju potrebe svih društava, u pravilu predviđaju okvirne količine predmeta nabave pa su s obzirom na višegodišnji period ugovaranja, kao i specifičnost pojedinih predmeta nabave u realizaciji, moguća određena odstupanja od inicijalnih potreba.

U odnosu na prijedlog da se postupci javne nabave za istovrsnu robu objedine umjesto dijeljenja nabave po grupama, Društvo navodi da je člankom 79. Zakona o javnoj nabavi propisano da naručitelj može podijeliti predmet nabave na grupe na temelju objektivnih kriterija, primjerice prema vrsti, svojstvima, namjeni, mjestu i/ili vremenu ispunjenja. Također navodi da ukoliko se analizira određena vrsta roba, kao što su betonski stupovi, cijena ne može biti ista za svako mjesto isporuke koja se, ovisno o lokaciji pogona gdje se isporuka vrši, nalaze na teritoriju Republike Hrvatske s obzirom da su troškovi prijevoza važan element u određivanju konačne cijene.

Vezano uz navod da je produljenje rokova završetka radova određeno dodacima ugovorima te da je Društvo trebalo obaviti potrebnu pripremu vezanu uz nabavu predmeta nabave kako bi se izbjegla moguća šteta, Društvo navodi da je za izgradnju i integraciju sekundarne sigurnosne lokacije Datacentar 2 produljenjem roka trajanja ugovora produljeno i jamstvo za uredno ispunjenje ugovora, čime se Društvo osiguralo od posljedica uzrokovanih mogućim nastankom štete.

Vezano uz navod da su usluge izrade studije o utjecaju zahvata na okoliš za izgradnju HE Kosinj, HE Senj 2 zbog nedovoljne pripremljenosti projekta i neutvrđenih stvarnih potreba Društva plaćene u iznosu 1.631.656,00 kn, za izradu studije koja nije izrađena dvije i pol godine od ugovaranja, Društvo obrazlaže: aktivnosti na ugovoru nastaviti će se nakon usuglašavanja tehničkih varijanti samog zahvata, postupanje Društva ne proizlazi iz nedovoljne pripremljenosti projekta (projekt se razvija već određeni broj godina) nego iz opreza Društva da zbog složenosti zahvata i njegove kapitalne ekstenzivnosti (procjena je 400 mil. €) provede eventualno potrebne dodatne analize tehničkog rješenja ili prijedloge izmjene ili prilagodbe aktualnog rješenja, ukoliko se za to ukaže potreba u bilo kojoj fazi razvoja složenog projekta koji prosječno traje oko pet godina kada se odvija bez prekida, studija utjecaja na okoliš kao i upravni postupak procjene utjecaja na okoliš samo je jedna od dugotrajnijih aktivnosti u razvoju i pripremi izgradnje, Društvo treba tijekom višegodišnjeg razvoja projekta pratiti sve nove okolnosti te nadopunjavati studije i elaborate, što je za ovako složene projekte redovna situacija, a ne izuzetak. Obrazlaže također da je Društvo kao investitor zaključilo ugovor u skladu s poslovnom namjerom koja odražava potrebe Društva, kao i s planiranom dinamikom aktivnosti i uzimajući u obzir sve okolnosti koje su se u tom trenutku mogle predvidjeti, kao i sve okolnosti koje su tada utjecale na donošenje poslovne odluke, te zaključuje da je pripremljenost projekta bila na razini potrebnoj za zaključivanje ugovora.

Vezano uz navod iz nalaza da su radovi na montaži polaganja uvodnih optičkih kabela, isporuku i ugradnju potrebne ovjesne i spojne opreme trajali sedam mjeseci više od ugovorenog roka, Društvo navodi da su dodacima ugovorima produljivani rokovi te u obrazloženju ističe da je montaža polaganja optičkih kabela kompleksan zahvat glede organizacije, potrebnih strojeva, stručnjaka i terena na kojem se odvija, te da zahvat nije uvijek moguće isključiti po planu, usprkos svim koordinacijama među uključenim stranama, jer je pod utjecajem širih pa i europskih elektroenergetskih prilika.

Osim ovakvih uvjeta isključenja zbog prelazaka preko cesta, željezničkih pruga ili drugih vodova postoje i dodatni sigurnosni uvjeti unutar i/ili izvan Društva. Uz to na sve treba dodati i vremenske uvjete rada i rada na terenu (ruralna područja, polja, šume, močvarni tereni).

Vežano uz navod da kod nabave prirodnog plina i ustupanja usluga odvjetničkim društvima plaćanja nisu ugovorena u skladu s Uputom o načinu plaćanja iz lipnja 2012. kojom je određeno da se u sve postupke nabave te u ugovore izuzete od primjene Zakona o javnoj nabavi mora ugraditi rok plaćanja 60 dana, Društvo navodi da je Uputom od 13. lipnja 2012., koja je donesena na temelju i u skladu s tada važećim Zakonom o rokovima ispunjenja novčanih obveza, propisano da se ugovorom među poduzetnicima može ugovoriti rok ispunjenja novčane obveze do 60 dana, a iznimno i duži ako to dopuštaju trgovački običaji i narav predmeta ugovora, odnosno ako to proizlazi iz specifičnosti određene djelatnosti. Na isti način propisani su rokovi ispunjenja novčanih obveza u ugovorima među poduzetnicima i trenutno važećim Zakonom o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi. Člankom 12. Upute o postupku izrade i sklapanja ugovora za Društvo i ovisna društva, od 22. siječnja 2009., propisano je da drugačije rokove plaćanja od onih propisanih Uputom može odobriti predsjednik Uprave Društva ili član Uprave zadužen za korporativnu funkciju financija. U predmetima nabave prirodnog plina i odvjetničkih usluga, rok plaćanja je ugovoren u skladu sa zakonskim odredbama kao i odredbama spomenutih internih akata uz prethodnu pisanu suglasnost Uprave Društva. Također napominje da je u predmetnim postupcima nabave rok plaćanja ugovoren u trajanju kraćem od 60 dana te da je isto učinjeno uz prethodno odobrenje Uprave Društva. Društvo je mišljenja da je u predmetnim postupcima pri određivanju roka plaćanja postupljeno u skladu s internim aktima i zakonskim odredbama.

Vežano uz navod da o odabiru ponuda koji nije obavljan u skladu s uvjetima dokumentacije za nadmetanje, te da ugovori nisu zaključivani u skladu s dokumentacijom za nadmetanje, Društvo obrazlaže da je u odluci o odabiru za predmet nabave elektroničkih jednofaznih i trofaznih brojila za kategoriju kupaca kućanstvo navedeno da je predsjednik Uprave nedostavljanje predmetne aplikacije smatrao nebitnim otklonom jer se radi o jednoj ponudi ponuditelja koji je stalni dobavljač Društva i proizvođača čija su brojila (istog tipa) već ugrađena u sustav. Nadalje navodi da je u predmetu nabave programskog rješenja za višegodišnje financijsko planiranje u korištenju aplikacije za izradu zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda pogreškom označeno da ponuda ne sadržava plan projekta te da ponuda nije u skladu s dokumentacijom za nadmetanje. Kod nabave prirodnog plina obrazlaže da je navedena nabava izuzeta od primjene Zakona o javnoj nabavi te se provodi temeljem posebne odluke Uprave Društva, a dokumentacija za nadmetanje predstavljala je samo okvir za davanje ponuda te se ovisno o tržišnim uvjetima i dostavljenim ponudama odlučivalo o najpovoljnijoj ponudi. Navodi da je odabrana ponuda mogla biti i različita od okvira danog u dokumentaciji za nadmetanje. Međutim, natječajna dokumentacija za nabavu prirodnog plina u 2014. izrađena je na način da sve ponude budu u cijelosti usporedive i jasne te da osiguravaju odabir najpovoljnije ponude.

Vežano uz navod da je za nabavu i održavanje SAP sustava utrošeno 57.653.543,00 kn te da se predlaže prije pokretanja određenih projekata izraditi analiza opravdanosti nabave na temelju stvarnih potreba Društva, ističe se da su obje studije izrađene s ciljem analize opravdanosti daljnjeg ulaganja.

Vežano uz postupak angažiranja odvjetnika, Društvo navodi da su na snazi Uputa o postupku angažiranja odvjetnika radi pružanja odvjetničkih usluga trgovačkim društvima u okviru HEP grupe, od 18. srpnja 2013. i Uputa o postupku angažiranja odvjetnika radi pružanja usluga pravnog savjetovanja trgovačkim društvima u okviru HEP grupe, od 21. ožujka 2014.

Uputom iz ožujka 2014. propisana je maksimalna cijena predmetnih usluga po satu, te je propisano kako se usluge pravnog savjetovanja pribavljaju na način da se prikupe tri ponude te se odabire ona najpovoljnija za Društvo. Nadalje se navodi da su odvjetnici angažirani samo za specifične pravne probleme i usluge za koje djelatnici Društva nemaju stručna i specifična znanja, dok su djelatnici Sektora maksimalno angažirani za pružanje potpore svim organizacijskim dijelovima Društva, te tvrtkama kćerima. Također navodi da su troškovi isplaćivani odvjetnicima na temelju računa s brojem ugovora na koji se isti račun odnosi te da svaki poslovni partner u Društvu ima evidencijski broj pomoću kojega se može utvrditi iznos plaćen svakom odvjetničkom društvu. Realizacija ugovora s odvjetničkim društvima sklopljenim vezano za zastupanja pred sudovima prati se kroz redovna izvješća o stanju sporova te uz račun dostavljeno izvješće o obavljenim pojedinačnim radnjama odvjetnika. Zaključno navode da je smanjenje troškova vanjskog angažirana zastupnika konstantan plan i ono se svake godine smanjuje.

Vezano uz nabavu transformatorskog ulja, Društvo obrazlaže da poštuje zakonske odredbe o obvezi čuvanja dokumentacije te da se radi o jednom izoliranom slučaju, odnosno postupku u kojem je uslijed više selidbi, predmet omaškom zagubljen te je mišljenja da nije opravdano niti realno izvoditi zaključke o nepoštivanju obveze čuvanja dokumentacije. U odnosu na preporuku da se predmet nabave transformatorskog ulja nabavlja kroz otvoreni postupak javne nabave radi postizanja povoljnije cijene nabave, Društvo ističe da otvoreni postupak javne nabave u konkretnom slučaju nije opravdan jer vrstu ulja koja se koristi u predmetnim turbinama proizvodi samo jedan proizvođač koji na području Republike Hrvatske ima samo jednog distributera. Također navodi da se radi o turbini o kojoj ovisi proizvodnja i isporuka električne energije te da eventualni kvar uzrokovan upotrebom pogrešnog ulja utječe na ravnotežu elektroenergetskog sustava u cjelini i može rezultirati značajnom novčanom štetom.

Vezano uz nabavu teretnih vozila i radnih strojeva putem financijskog najma, da se nabava provodi na temelju stvarnih potreba te da se kod nabave za ovisna društva u postupak nabave uključe predstavnici ovisnih društava, a prije provedbe postupka nabave sastavi analiza odabira postupka nabave u cilju postizanja povoljnije cijene te da se dokumentacija izradi na način da se omogući prijava većeg broja ponuditelja, Društvo navodi da je dokumentacija za nadmetanje izrađena na način da se omogući prijava većeg broja ponuditelja jer svaki ponuditelj u slučaju da ne može samostalno podnijeti ponudu, ima mogućnost udruživanja u zajednicu ponuditelja. Predmetni postupak javne nabave proveden je na temelju stvarnih potreba koje su Društvu podnesene od strane krajnjih korisnika, odnosno ovisnih društava.

Vezano uz izgradnju hidroelektrane Ombla oko preispitivanja uvjeta odobrenja odnosno povlačenja sredstava prije pokretanja projekta te uzimanja kredita, Društvo je mišljenja da je projekt bio dovoljno razvijen te zadovoljio uvjete za donošenje odluke o izgradnji (isplativost, dozvole i osiguranje izvora financiranja) slijedom zaključenja ugovora o kreditiranju, čime su osigurana sredstva za realizaciju projekta. Navodi da je ugovor o kreditiranju s Europskom bankom za obnovu i razvoj zaključen nakon jednogodišnjeg procesa provjere i pregovora s navedenom bankom. Proces provjere te konzultanata koje je navedena banka angažirala obuhvaćao je tehničko, financijsko i okolišno dubinsko ispitivanje kao i provjeru pravomoćnosti svih dozvola koje su za predmetni projekt ishodne. Te pravomoćne dozvole uključuju i pozitivno mišljenje o utjecaju na okoliš kao i lokacijsku dozvolu. Ugovorom o kreditu predviđena je i izrada dodatne studije o bioraznolikosti.

Za izradu predmetne studije, navedena banka je osigurala sredstva iz fondova Europske unije te provela natječaj i ugovaranje izvođača prema projektnom zadatku kojeg su usuglasili Društvo i navedena banka. Aktivnosti na izradi studije provedene su u kontinuiranoj komunikaciji i suradnji Društva, navedene banke i izvođača. Društvo i navedena banka neovisno su provele pregled izrađenog i predanog dokumenta te zajednički koordinirale i komunicirale komentare i primjedbe na temelju kojih je izvođač izradio usuglašenu verziju. Opseg provedenih analiza u studiji kao i rezultati provedenih analiza zadovoljili su oba naručitelja. Društvo također navodi stav dijela javnosti u odnosu na Projekt te viđenje Ministarstva zaštite okoliša da bi bilo uputno provesti i upravni postupak provedbe glavne ocjene utjecaja na prirodu (što nije bila zakonska obveza investitora jer je imao sve potrebne i valjane okolišne dozvole), te su oba ugovorna partnera zaključila da je optimalno raskinuti ugovor o kreditu jer je provedba pripreme dokumentacije i provedba upravnog postupka izvan kontrole Društva i navedene banke te je u praksi vremenski nedovoljno predvidiva.

Vezano za ugovor za izradu projektne dokumentacije za uređaj za pročišćavanje vode izvora Omble, navodi da je isti zaključen u skladu s dinamičkim planom aktivnosti usuglašenom tijekom pregovora s navedenom bankom budući da je izvedba pročištača trebala prethoditi glavnim građevinskim radovima u podzemlju. Stoga je izrada predmetne dokumentacije i ishoda dozvola bilo u potpunosti dinamički usklađeno s paralelnim aktivnostima na pripremi izgradnje i izgradnji uvažavajući rokove za realizaciju pojedinih faza. Društvo navodi da će se realizacija predmetnog ugovora nastaviti po završetku provedbe dodatne procjene utjecaja na prirodu koja je u tijeku. Sljedom navedenog, Društvo je mišljenja da je projekt bio dovoljno razvijen i pripremljen za realizaciju financiranja te da je prilikom zaključivanja ugovora o kreditu temeljito i savjesno proučio uvjete realizacije kredita (povlačenja sredstava) kao i da je zajednički s bankom i na osnovu dubinske analize projekta procijenio realne mogućnosti zadovoljenja traženih uvjeta, pri tome uzimajući u obzir sve okolnosti i čimbenike koje je u tom trenutku mogao pretpostaviti i na koje je mogao imati utjecaja.

Vezano uz navod da obavijesti o zaključenim ugovorima nisu objavljene u propisanom roku za pojedine predmetne nabave, Društvo navodi da je s obzirom na veliki broj postupaka javne nabave koji su se provodili u isto vrijeme, došlo do nenamjernog kašnjenja u objavi pojedinih ugovora u Elektroničkom oglasniku javne nabave, s time da su objave izvršene odmah po saznanju za propust.

3. Praćenje izvršenja ugovora o javnoj nabavi

- 3.1. U siječnju 2009. donesena je Uputa o postupku izrade i sklapanja ugovora kojom je određeno da se prije dostavljanja ugovora na potpis odgovornoj osobi, obvezno sastavlja popratnica ugovornog dokumenta koju sastavlja predlagatelj, a potpisuju: predlagatelj, stručni radnik tehničke struke, pravne struke i ekonomske struke te direktor organizacijske jedinice. Potpisi navedenih osoba potvrđuju da je pregledan sadržaj ugovora, osigurana su sredstva, tehnički elementi sadržani u ugovoru odgovaraju propisanim standardima i aktima Društva, ugovori sadrže bitne sastojke u skladu s propisima te su sastavljeni po pravilima struke vezano za određivanje cijena, rokova i načina plaćanja i drugo. Direktor organizacijske jedinice za koju se nabava obavlja u konačnici potpisom potvrđuje da su provedene sve prethodne radnje utvrđene odredbama navedenog članka i da je proveden postupak nabave u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi.

Uz pojedine ugovore nisu sastavljene popratnice ili sastavljene popratnice ne sadrže sve potpise kako je određeno Uputom o postupku izrade i sklapanja ugovora. Tako kod usluga izrade pravnih mišljenja i zastupanja koje su ustupljene odvjetničkim društvima, popratnice nisu potpisane, dok kod ustupanja pojedinih usluga nedostaju dva potpisa (nabava kućnih priključno mjernih ormarića, srednjenaponskih metaloksidnih odvodnika prenapona) ili jedan potpis (održavanje licenci SAP sustava za upravljanje energetskim podacima i potporu poslovima vezanim za tržište električne energije, nabava programskog rješenja za višegodišnje financijsko planiranje, održavanje licenci, usluge tehničke podrške programskim proizvodima, nabava armirano betonskih stupova, nabava betonskih kućišta tipskih transformatorskih stanica, srednjenaponskih metaloksidnih odvodnika prenapona, te univerzalnih i izravnih intervalnih brojlara).

Za provedbu spomenutih ugovora i okvirnih sporazuma najvećim dijelom su odgovorni i zaposlenici ovisnih društava u sastavu HEP grupe. Prema pisanom očitovanju ovisnog društva, odgovorne osobe prate izvršenje ugovora/okvirnih sporazuma po distributivnim područjima (elektrama), a ukupno izvršenje ugovora na razini ovisnog društva se prati za sva distribucijska područja putem aplikacije FIN. Navodi da se podaci o izvršenju ugovora ne dostavljaju Sektoru za nabavu Društva koji provodi postupak javne nabave kod objedinjenih postupaka nabave.

U registru ugovora objavljenom na mrežnim stranicama Društva za 2013. nije moguće praćenje podataka o ugovorenim vrijednostima, jer jedan sektor, čiji se podaci o ugovorenim vrijednostima uključuju u ukupan iznos nabave, nije na istovjetan način kao i druge ustrojstvene jedinice iskazao potrebne podatke, odnosno nije navedeno radi li se o iznosima prema okvirnim sporazumima, ugovorima ili narudžbenicama koje su na temelju njih zaključeni.

U pojedinim slučajevima izvršenje ugovora o javnoj nabavi nije u skladu s ugovorenim uvjetima. Tako za nabavu programskog rješenja izvoditelj je ispostavljao račune prema dinamici plaćanja koju je iskazao u planu projekta iz rujna 2011. koji je donesen nakon zaključenja ugovora, dok je ugovorom određeno da će se usluge implementacije obračunavati na temelju situacija ovjerenih od naručitelja, a okončana situacija za implementaciju nakon potpisa zapisnika o primopredaji. Izvršitelj je u navedenom planu iskazao dinamiku plaćanja usluga implementacije u određenim postocima ovisno o isporukama pojedinih dijelova sustava, što nije bilo predviđeno dokumentacijom za nadmetanje i ugovorom. Ugovorena je isporuka licenci najviše 30 dana od zaključenja ugovora (do 20. kolovoza 2011.) te rok izvršenja usluge implementacije šest mjeseci od obostrano ovjerenog plana projekta (do 1. ožujka 2012). Usluge implementacije u vrijednosti 592.686,72 kn su obavljene u razdoblju od 28. listopada 2011. do 21. svibnja 2012., odnosno 81 dan nakon ugovorenog roka. U zapisniku o primopredaji se navodi da je kašnjenje uzrokovalo produženo testiranje svih funkcionalnosti sustava, kao i implementacija naknadno dogovorenih funkcionalnosti.

Praćenje izvršenja ugovora zaključenih s odvjetničkim društvima nije moguće, jer kod unosa u poslovne knjige pojedini računi nisu evidentirani prema ugovoru, nego prema pojedinačnim narudžbenicama više sektora Društva.

Kod savjetodavnih usluga na izgradnji sustava integralne sigurnosti HEP grupe, savjetodavnu i tehničku podršku u području informacijske sigurnosti i opreme i programske podrške za podizanje razine sigurnosti se u mjesečnim zapisnicima o izvršenim uslugama navodi opis savjetodavnih usluga koje su obavljene i broj utrošenih sati, a što se ne iskazuje i za usluge nadzora preventivnim sigurnosnim testiranjima i tehničkoj podršci.

Odredbama ugovora je određeno da će izvoditelj usluge za navedene usluge nadzora i podrške ispostavljeti račun prema zapisniku o izvršenoj usluzi i eventualnim popratnim zapisnicima o pojedinačnim uslugama obavljenim u tekućem mjesecu, što nije učinjeno.

Državni ured za reviziju predlaže donijeti procedure nabave kojima će se odrediti način koordinacije, komunikacije i odgovornosti između Sektora za nabavu Društva ovisnih društava i distribucijskih područja u cilju dobivanja pravovremenih informacija o tijeku postupaka javnih nabava po pojedinim kategorijama između svih sudionika provedbe javne nabave, što je osobito važno kod objedinjenih javnih nabava u kojima postupak nabave provodi Sektor za nabavu Društva, a praćenje ugovora obavljaju odgovorne osobe po distribucijskim područjima ovisnih društava. Predlaže prije zaključivanja ugovora provesti cjelovitu kontrolu odredbi ugovora s tehničkog, pravnog i ekonomskog aspekta u cilju razvijanja i jačanja sustava kontrola u području javne nabave.

Predlaže obračunavati troškove i pratiti izvršenje ugovora u skladu s ugovorenim odredbama te iskazivati evidencije o zaključenim ugovorima na jednoobrazan način za sve organizacijske jedinice.

- 3.2. *Vežano uz praćenje izvršenja ugovora o javnoj nabavi, Društvo navodi da je popratnica interni dokument naručitelja te ista nije propisana kao zakonska obveza. U odnosu na navod da je za nabavu programskog rješenja izvoditelj ispostavlja račun prema dinamici plaćanja koju je iskazao u planu projekta iz rujna 2011. godine koji je donesen nakon zaključenja ugovora, dok je ugovorom određeno da će se usluge implementacije obračunavati na temelju situacija ovjerenih od naručitelja, Društvo navodi da je dokumentacijom za nadmetanje za nabavu rješenja za višegodišnje financijsko planiranje tražena dostava preliminarnog Plana projekta. Nadalje navodi da je nakon potpisa ugovora usvojen Plan projekta kojim je između ostaloga definiran gantogram aktivnosti do primopredaje Rješenja i faze implementacije, način verifikacije i ovjeravanja faznih situacija. Obrazlaže da je zbog složenosti sustava i zauzetosti korisnika koji su trebali testirati sustav, testiranje trajalo dulje od predviđenog. Kako se u toku izvedbe projekta pojavilo novo gorivo-Biomasa, trebalo ga je dodati kao novu funkcionalnost. Bez uvrštenja tog segmenta podataka, funkcionalnost cijelog sustava bila bi manjkava, te bi se time značajno narušila njegova konačna vrijednost za korisnike.*

Vežano uz navod da nije moguće praćenje izvršenja ugovora zaključenih s odvjetničkim društvima jer kod unosa u poslovne knjige pojedini računi nisu evidentirani prema ugovoru, već prema pojedinačnim narudžbenicama više sektora, Društvo obrazlaže da je potrebno razlikovati slučajeve kada se za nabavu odvjetničkih usluga provodi postupak javne nabave sukladno Zakonu o javnoj nabavi od slučajeva kada se odvjetnici angažiraju za potrebe određenog investicijskog projekta. U prvom slučaju se sa odabranim odvjetnikom, odnosno odvjetničkim društvom zaključuje ugovor o pružanju odvjetničkih usluga koji se u pravilu zaključuje na određeni vremenski period, te se računi vežu za taj ugovor. U drugom slučaju Sektor koji je nositelj investicijskog projekta angažira odvjetnika za potrebe tog projekta izdavanjem narudžbenice s obzirom da se radi o iznosu do 200.000,00 kuna za koji nije potrebno provoditi postupak po Zakonu o javnoj nabavi te se račun logikom stvari veže upravo za tu narudžbenicu, a ne za ugovor kojim je ugovoren investicijski projekt. Nadalje navodi da se računi unose u poslovne knjige na način da se vežu za ugovor, odnosno narudžbenicu koja je temelj za izdavanje predmetnog računa te obrazlaže da je na opisani način omogućeno uredno praćenje izvršenja ugovora, odnosno izdanih narudžbenica.

Vežano uz navod da se kod savjetodavnih usluga na izgradnji sustava integralne sigurnosti HEP grupe, savjetodavnu i tehničku podršku u području informacijske sigurnosti i opreme i programske podrške za podizanje razine sigurnosti u mjesečnim zapisnicima o izvršenim uslugama navodi opis savjetodavnih usluga koje su obavljene i broj utrošenih sati, a da se isto ne iskazuje i za usluge nadzora preventivnim sigurnosnim testiranjima i tehničkoj podršci te da je odredbama ugovora određeno da će izvoditelj za navedene usluge ispostavljati račun prema zapisniku o izvršenoj usluzi i eventualnim popratnim zapisnicima o pojedinačnim uslugama obavljenima u tekućem mjesecu, a da isto nije učinjeno, Društvo navodi da kontinuirano obavlja kontrolu s tehničkog i pravnog aspekta izvršavanja ugovora.

U odnosu na ocjenu učinkovitosti javne nabave i svih preporuka, Društvo navodi da će se stupanjem na snagu Pravilnika o nabavi i ugovaranju u HEP grupi, kao i njegovom dosljednom primjenom, povećati učinkovitost sustava javne nabave u Društvu, kao i sustava unutarnjih kontrola procesa javne nabave.

VI. OCJENA UČINKOVITOSTI JAVNE NABAVE

Društvo je odgovorno za učinkovitu javnu nabavu te za provođenje postupaka javne nabave u skladu sa zakonima i drugim propisima koji reguliraju postupke javne nabave.

Plan nabave donosi uprava Društva za pojedinu poslovnu godinu na temelju Plana poslovanja Društva. Za realizaciju i praćenje planova nabave su zadužene organizacijske jedinice koje su donijele plan nabave. Ostvarenje se prati kroz financijsku realizaciju planova poslovanja za što je zadužen Sektor kontrolinga, a Sektor za nabavu analizira i sastavlja izvještaje o pokrenutim i realiziranim nabavama. Nakon izrade po organizacijskim jedinicama, donosi se plan nabave pojedinog društva. Izrada plana nabave nije centralizirana. Uprava Društva je donijela odluke o usvajanju planova nabave za 2012. i 2013., te odluke o izmjeni navedenih planova. Planovi nabave su sastavljeni u funkciji ostvarenja ciljeva poslovanja. Plan nabave za 2011. nije donesen. Planovima nabave za 2012. i 2013. je planirana nabava roba, radova i usluga u vrijednosti 3.209.954.293,00 kn, od čega u 2012. u vrijednosti 2.306.732.505,00 kn, te u 2013. u vrijednosti 903.221.788,00 kn. Planovi nabave su doneseni u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi, odnosno sadrže propisane podatke te su doneseni u roku 60 dana od donošenja financijskog plana. Planovi nabave za 2012. i 2013. sadrže podatke o dinamici nabave i planiranom početku postupka javne nabave te trajanju ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma. S obzirom da je Društvo sektorski naručitelj, nije bilo obvezno objaviti plan nabave i izmjene plana za 2012. i 2013. na mrežnim stranicama. Od 2011. do 2013. procedurama nabave nije bio detaljno i jasno opisan postupak donošenja plana nabave, odnosno nije određeno tko je zadužen za izradu plana nabave u skladu s potrebama Društva i ovisnih društava, te kontrolu izvršenja plana nabave. Također nije bilo određeno tko inicira izradu prijedloga plana nabave i prikuplja podatke o potrebama pojedinih organizacijskih jedinica i ovisnih društava, te objedinjuje zajedničke potrebe. Procijenjena vrijednost nabave se utvrđuje na temelju ranijeg iskustva, odnosno na temelju ugovorenih cijena ranijih godina te na temelju istraživanja tržišta, ako se radi o nabavi koja se prvi puta provodi ili ako cijene ovise o uvjetima tržišta, kao što je roba koja kotira na burzi ili usluge za koje su cijene određene cjenicima poslovnih udruženja.

Postupci javne nabave su propisani odredbama Zakona o javnoj nabavi, propisima koji uređuju područje javne nabave te internim aktima Društva. Procedurama koje uređuju područje nabave nisu detaljno i jasno opisani postupci provedbe javne nabave od faze planiranja nabave, pokretanja postupka javne nabave, provedbe postupka, zaključenja ugovora, uvođenja izvoditelja u posao, praćenja provedbe ugovora, te nadzora nad provedbom procedura. Međusobni odnosi Društva i ovisnih društava nisu dovoljno uređeni, jer postupci nabave robe, radova i usluga nisu objedinjeni, odnosno najveći dio nabave obavljaju samostalno ovisna društva, a manji dio nabave za potrebe ovisnih društava obavlja Društvo. Isto tako Društvo za provedene postupke javne nabave nakon zaključenja ugovora ne prati realizaciju ugovora koja se prati u ovisnim društvima. Zbog svega navedenoga postoji rizik nabave istovrsne robe po različitim cijenama. U Sektoru nabave zaposleno je 35 osoba, od kojih 31 osoba posjeduje važeći certifikat iz područja javne nabave. Društvo je u većini slučajeva provodilo otvorene postupke javne nabave. Kod odabira pregovaračkog postupka javne nabave kao razlozi izbora su navedeni žurnost, te da ugovor može izvršiti samo određeni gospodarski subjekt zbog tehničkih ili umjetničkih razloga, odnosno razloga povezanih sa zaštitom isključivih prava. Rokovi obavljanja radova, odnosno pružanja usluga u pojedinim slučajevima nisu realno utvrđeni te su zaključivani dodaci ugovorima kojima su produljivani rokovi.

Unutarnja revizija je obavila reviziju pojedinih procesa nabave te su dane preporuke za poboljšanje sustava nabave. Prati se izvršenje preporuka.

Društvo u pojedinim slučajevima nije objavilo obavijest o zaključenom ugovoru u roku dva mjeseca od zaključenja ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma ili nije objavilo obavijest o zaključenju ugovora.

Društvo je donijelo pravilnike, procedure, upute i odluke kojima su uređena područja provedbe i praćenja ugovora, kao i primjene, korištenja i održavanja nabavljene robe i usluga. Procedurama nabave nije predviđeno tko obavlja kontrolu pojedinih postupaka nabave te usklađenost sa Zakonom o javnoj nabavi i drugim propisima koji uređuju područje javne nabave. Ugovorima o javnoj nabavi imenovane su osobe od strane Društva i izvoditelja radova, odnosno pružatelja usluge za praćenje izvršenja obveza predviđenih ugovorom. Kontrola kvalitete izvedenih radova se obavlja na način da se sastavljaju zapisnici o uočenim nedostacima i propustima, a roba se zaprima na temelju primke. Kao sredstvo osiguranja pribavljene su garancije banke ili zadužnice. Plaćanja su obavljena u skladu s ugovorom. Kod nabave prirodnog plina i ustupanja usluga odvjatničkim društvima plaćanja nisu bila ugovorena u skladu s Uputom o načinu plaćanja iz lipnja 2012. Za produljenje rokova zaključivani su dodaci ugovoru. Za slučaj kašnjenja roka izvođenja radova te isporuku roba i usluga ugovarane su kazne. Sektor za nabavu vodi evidenciju nabave kojom se prati svaki pokrenuti postupak javne nabave. U registru ugovora objavljenom na mrežnim stranicama nije moguće praćenje podataka o ugovorenim vrijednostima, jer jedan sektor, čiji se podaci o ugovorenim vrijednostima uključuju u ukupan iznos nabave, nije na istovjetan način kao i druge ustrojstvene jedinice iskazao potrebne podatke. Od 2011. do konca 2013. su poništena 54 postupka javne nabave, a bilo je 40 žalbenih postupaka. Društvo nema procedure o zaprimanju roba, usluga i radova.

U pojedinim slučajevima uočeni su nedostaci i propusti u provedbi postupaka javne nabave te postupanja koja nisu u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi. Ocijenjeno je da sustav javne nabave u Društvu nije bio dovoljno učinkovit. Zbog navedenog se predlaže:

- izraditi konsolidirani plan nabave HEP grupe s ciljem povećanja učinkovitosti nabave, te više pozornosti posvetiti izradi plana
- više pozornosti posvetiti izradi dokumentacije za nadmetanje
- sastavljati dokumentaciju za nadmetanje na način da se omogući prijava većeg broja ponuditelja
- donositi odluke o odabiru prema traženim uvjetima dokumentacije za nadmetanje
- objediniti postupke javne nabave za istovrsnu robu
- donijeti procedure nabave kojima će biti detaljno i jasno opisano što treba sadržavati dokumentacija za nadmetanje kao i postupak izrade
- utvrđivati realne rokove izvođenja radova uzimajući u obzir okolnosti koje je moguće predvidjeti
- ugovarati plaćanja u skladu s donesenim internim aktom
- donijeti procedure nabave kojima će se odrediti način koordinacije, komunikacije i odgovornosti između Sektora za nabavu Društva, ovisnih društava i distribucijskih područja

- prije zaključivanja ugovora provesti cjelovitu kontrolu odredbi ugovora s tehničkog, pravnog i ekonomskog aspekta
- pregovaračke postupke provoditi u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi
- u cilju postizanja povoljnije cijene nabave provoditi otvorene postupke javne nabave umjesto provedenih pregovaračkih postupaka
- kod nabava za ovisna društva odrediti sudjelovanje predstavnika ovisnih društava
- provesti analizu odabira postupka nabave u cilju postizanja povoljnije cijene
- prije pokretanja projekata utvrditi stvarne potrebe Društva
- zaključivati ugovore u skladu s uvjetima dokumentacije za nadmetanje
- pratiti izvršenje ugovora u skladu s ugovorenim odredbama
- iskazivati evidencije o zaključenim ugovorima na jednoobrazan način za sve organizacijske jedinice uključene u postupke javne nabave.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi se provedbom navedenih preporuka povećala usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima, te poboljšao sustav javne nabave u Društvu. Očekuje se da će učinci biti ostvareni kroz donošenje boljih poslovnih odluka, veću transparentnost u postupcima nabave, veću razinu javne odgovornosti za gospodarsko i racionalno upravljanje sredstvima, te uštede sredstava pri nabavi roba, radova i usluga, što bi trebalo utjecati na povećanje učinkovitosti sustava javne nabave.